

Nezabudni na krásne dni

Ked' si unavený, rozvadený so svojím okolím,
ked' si nevieš s ničím rady a cítiš sa nešťastný
až na smrť, spomeň si na krásne dni,
ked' ti bolo dobre, ked' si bol šťastný, ku
každému priateľský a bezstarostný ako dieťa.

Ked' všetko potemnie, ked' stroskotáva
nádej na zlepšenie, ked' si celkom bezradný
a sklúčený, pripomeň si tie krásne dni. Dni,
ked' bolo všetko dobré a na oblohe nebolo ani
mráčika. Ked' tu boli ľudia, s ktorými si sa
cítil ako doma a bol si nimi nadšený, hoci dnes
tá azda nesmierne sklamali.

Nezabudni na tie krásne dni!

Ak na ne zabudneš,
už nikdy sa nevrátia.

Naplň si hlavu šťastnými myšlienkami,
srdce zmierlivosťou
a ústa smiechom
a všetko bude zasa dobré.

Z rokovania mestského zastupiteľstva

21. zasadnutie mestského zastupiteľstva sa konalo 19. júna 2006. Po procedurálnych otázkach prednosta MsÚ Ján Čabala predniesol kontrolu uznesení.

Ďalším bodom programu bola Správa o čerpaní rozpočtu mesta k 30.4.2006, ktorú predniesla p. Mária Packová. Správa bola poslancom predložená písomne. V niektorých položkách bolo vyššie čerpanie z dôvodu, že splatnosť dane za psa a dane z nehnuteľnosti boli splatné do konca marca. Mestské zastupiteľstvo vzalo správu o čerpaní rozpočtu mesta k 30.4. 2006 na vedomie.

Prednosta MsÚ Ing. Ján Čabala predkladal návrh na odpredaj budovy „Kuchyňa a jedáleň“ na Ul. kpt. Nálepku súp. č. 121 o výmere 536 m² v k.ú. Giraltovce. Mestské zastupiteľstvo schválilo odpredaj budovy v hodnote 810 tis. Sk a parcely o výmere 12 m² pre voľný vstup do objektu v cene 4 tis. Sk pre firmu Nábytok – Jozef Matáš z Prešova.

Ďalším bodom bolo schválenie VZN č.8 o ochrane ovzdušia a poplatkoch za znečisťovanie v meste, ktoré predkladal Ing. Emil Mati, vedúci odd. výstavby. Mestské zastupiteľstvo aj tento bod schválilo.

VZN č. 25 o postupe pri poskytovaní finančných prostriedkov na úpravu a obnovu rodinných pomerov dieťaťa a tvorbu úspor dieťaťa, ktoré predkladal primátor mesta Ján Rubis, poslanci jednohlasne schválili. Tiež jednohlasne poslanci schválili VZN č. 26 o postupe pri výkone osobitného príjemcu občanov poberaajúcich dávku v hmotnej núdzi a príspevky k sociálnej dávke pre občanov s trvalým pobytom v meste Giraltovce.

V bode – Príprava a výstavba priemyselného parku predstavil p. primátor zástupcov spoločnosti EUROTRADE PLAST, ktorý majú záujem o výstavbu priemyselného parku v katastri nášho mesta. Tento investor mal dve podmienky- dostatočný prívod vody a 15 ha pozemku s tým, že ponúknu prácu 1 500 ľuďom. Čo sa týka nákladov na výstavbu, 5 % hradí mesto.

MsZ schválilo prípravu a výstavbu priemyselného parku v katastri mesta a jednaním poverilo primátora mesta Jána Rubisa a vedúceho oddelenia Ing. E. Matiho.

Rokovanie MsZ schválilo v ďalšom bode inventarizačné komisie pre inventarizáciu majetku k 30.10.2006.

V bode interpelácia poslancov primátor mesta odpovedal na otázku poslankyne Čížekovej, že porucha na Budovateľskej ulici je už odstránená. Poslankyňa Drábiková mala pripomienku, komu patria kontajnery na vývoz TKO na Hviezdoslavovej ul., lebo je tam vždy plno odpadu. Poslanec p. Žulták sa informoval ohľadom mestského WC. Namietal, že si tam tajomší pracovníci urobili pre známych bufet.

Poslanec Ján Kmec informoval vedenie mesta, že v celom meste sú pri rodinných domoch odstavené vozidlá a sťažuje to pracovníkom MsPS údržbu miestnych komunikácií.

Pani poslankyňa Ing. M. Digoňová namietala, že na autobusovej stanici sa nenachádzajú žiadne lavičky a kryté miesta, kde by sa mohli občania v čase dažďa schovať. Ďalej sa poďakovala vedeniu mesta za detské ihrisko na Dukelskej ulici, chýba tam však ešte pieskovisko a lavičky pre rodičov. Bola jej daná odpoveď na prvú otázku, že mesto malo jednanie s SAD, ktoré má realizovať kryté nástupište a lavičky, nakoľko stanica patrí SAD-ke.

V Rôznom p. primátor informoval poslancov, že v bloku G na Dukelskej ul. bol pridelený na rok sestrám Jurečkovým 1-izbový byt, ktorý mal byť pôvodne predaný na verejnej dražbe.

Ďalej informoval p. primátor poslanca Verčimaka, ktorý vzniesol podnet ohľadom rozdielov za vývoz TKO pre rodinné a bytové domy. VZN č. 24 bolo zaslané na preskúmanie okresnému prokurátorovi, odkiaľ prišla odpoveď, že obsah VZN nie je v rozpore s ustanoveniami zákona č. 582/2004, a teda je zákonné.

Po predložení návrhu na uznesenie bolo mestské zastupiteľstvo ukončené.

Spracovala A. Kmecová

Mestská polícia informuje

Júl – august 2006

Dňa 15.5.2006 vykonala hliadka MsP kontrolu reštauračných zariadení na území mesta Giraltovce zameranú na dodržiavanie zákona NR SR č. 219/2006 Z.z. o ochrane pred zneužívaním alkoholických nápojov a zák. SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších noviel § 30 odst. 1. Počas kontroly nebolo zistené žiadne porušenie predpisov.

Dňa 27.5.2006 v čase o 04.50 h. bolo hliadkou MsP zistené poškodenie sochy Adama Hlovíka v parku pred Slovenskou sporiteľňou na Dukelskej ulici v Giraltovciach. Neznámy páchatel' poškodil ľavú ruku a pero, ktoré básnik a štúrovec držal v ruke. Uvedeným konaním neznámy páchatel' spôsobil mestu Giraltovce škodu na majetku.

Dňa 25.6.2006 prijala MsP v Giraltovciah oznámenie o priestupku proti občianskemu spolunažívaniu podľa § 49 ods. 1., písm., d., zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších noviel. Prípado po objasnení bol odstúpený na OU odbor VVS vo Svidníku.

Dňa 9.6.2006 bol hliadkou MsP Giraltovcie zistený nedovolený predaj potravinárskych produktov na Fučíkovej ulici v Giraltovciah cudzím štátnym príslušníkom, za čo mu bola hliadkou MsP uložená bloková pokuta v zmysle zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších noviel podľa § 24 odst. 1., písm., d, na úseku podnikania.

Dňa 22.6.2006 v čase o 19.40 h. prijala hliadka MsP v Giraltovciah telefonicky oznámenie, že v pohostinstve ALFA sa bijú návštevníci pohostinstva. Po príchode hliadky MsP sa v priestoroch pohostinstva nenachádzali žiadne osoby. Podaním vysvetlenia obsluhujúceho personálu bolo zistené, že hneď po oznámení privolania hliadky MsP sa výtržníci rozutekali.

Dňa 16.6.2006 v čase o 17.00 h. bolo hliadke MsP nahlásená krádež bicykla od pohostinstva ALFA v Giraltovciah. Hliadkou MsP bol bicykel nájdený v čase o 17.30 h. na trhovisku za obchodným domom Jednota v Giraltovciah a následne vrátený majiteľovi.

Dňa 26.6.2006 v čase o 14.30 h. prijala MsP v Giraltovciah oznámenie o ublížení na zdraví. Po prešetrení a zdokumentovaní bola vec pre podozrenie z trestného činu ublíženia na zdraví odstúpená na OO PZ v Giraltovciah, nakoľko objasňovanie trestných činov nespadá do kompetencie MsP.

Náčelník MsP

Juraj Šima

VIETE, ŽE...

- Predvolebná kampaň pokračovala v našom meste aj v prvých dňoch júna. Na aute – veteráne dekorovanom slovenskou vlajkou oslovil svojich potenciálnych voličov Ing. A. Korba, ktorý zároveň pozval Giraltovcianov na Národné stretnutie Slovákov v Žiline. Uskutočnilo sa 4.júna, zúčastnil sa na ňom aj náš Topľan a Giraltovcian., viacerých účastníkov však asi odradilo mimoriadne nepriaznivé počasie.
- 8.júna rozoznali naše námestie populárne melódie gréckeho speváka, ktorý sprevádzal predvolebnú kampaň Komunistickej strany Slovenska. Pár občanov si vypočulo konštatovanie prítomných kandidátov na poslancov p. Juščíka, Ing. Kolcuna a ďalší, ktorí nechápavo krútili hlavou nad enormne nízkou účasťou občanov kraja, výrazne postihnutého nezamestnanosťou a vystáhovalctvom za prácou.
- Na našom gymnáziu v tomto roku maturovalo 62 abiturientov oboch študijných vetiev - osemročnej i štvorročnej. Väčšina z nich sa uchádza o štúdium na vysokých školách.
- 4.jún bol pre naše mesto opäť dňom, ktorý by sme mohli pomenovať čiernym. Keď po vyše dvojtýždňových miernych dažďoch sa zrážky zmenili na výdatné lejaky, naše domáce

rieky sa neudržali vo svojich korytách a vyliali sa z brehov. Tentokrát aj Radomka v dolnom toku prekročila cestu, v hornej časti zaplavila záhrady i suterény domov. V tomto roku už druhýkrát /po 29. – 30. marci/. Podobne to bolo s Topľou. Už dopoludnia z mestského rozhlasu zaznelo upozornenie o blížiacej sa povodňovej vlne. O pár hodín sme mali možnosť vnímať, ako nám rieka pred očami stúpa a zalieva postupne príľahlé roviny až k okolitým dedinám. Voda na pár hodín odrezala aj cestu do Bardejova a Prešova. Voľná ostala iba cesta na Hanušovce. Starší občania tvrdili, že záplavu takýchto rozmerov ešte nezažili. Od sveta ostal odrezaný aj Stojčevových dom, ktorých prevádzali člnom za asistencie televíznych kamier. V popoludňajších hodinách sa pri Topli postretávali ľudia zo všetkých končín mesta, aby sa pozreli na veľkú vodu. Niektorí sa nevideli už aj niekoľko rokov, a tak pospomínali na najväčšiu záplavu v Giraltovciach, keď ešte nebola vybudovaná hrádza v parku, a tak sa pod vodou ocitol kožiarsky závod. V ďalší deň dážď trochu ustal, a tak voda opadla o pár desiatok centimetrov. Veľké jazerá však pokrývali polia na Rovni ešte dobrých pár dní po záplavách. Vládlo totiž ďalej chladné, občas aj upršané počasie, čo procesu vysychania nejako nepomohlo.

Nuž veru, tento rok skúša našu trepezlivosť aj pokiaľ ide o chlad. Veď kúriť v júni pri dnešných cenách plynu, to už vie človeka vytočiť. Ale ak máte v byte 15-16 stupňov, čo iné vám ostáva?

- Na Budovateľskej ul. sa opravuje cesta, dokončená pred zhruba dvoma rokmi. Obrubníky sa uvoľnili, rozpadá sa betón na krajniciach. Realizátori výstavby nedostali najlepšie vysvedčenie.

- Riaditeľ Centra voľného času v Giraltovciach p. Vook na základe vypracovaného projektu o budúcom využití priestorov budovy CVČ získal sponzorský príspevok od firmy U.S. Steel Košice vo výške 15 000 Sk na vybudovanie hodinovej škôlky a 15 000 Sk na vybavenie priestranstva areálu. Naše CVČ si firma zaradila medzi organizácie, ktoré podporí aj v budúcnosti.

- V zasadačke MsÚ sa 8.júna konalo stretnutie so spracovateľmi Plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta na roky 2006-2015. Malo sa na ňom zúčastniť 60 pozvaných občanov mesta – predstaviteľov škôl, organizácií a podnikov, poslancov a pracovníkov MsÚ. Bolo to už druhé stretnutie s autormi plánu, manželmi Jurčovými zo spracovateľskej firmy KALYPSO v Košiciach. Na prvom stretnutí prítomní navrhovali konkrétne aktivity pre mesto na budúce desaťročie, autori plánu im dali všeobecné rámce a takto spracovaný plán predložili prítomným. Spracovali ho v troch hlavných celkoch – Ľudské zdroje, Technická infraštruktúra a Ekonomika.

Všetky 3 oblasti sú spracované do najmenších detailov, autori mysleli na rôznorodé oblasti, pretože bez zakotvenia v tomto pláne nemožno získať grantové príspevky z európskych podporných fondov. Zaujímavé boli najmä aktivity v oblasti ekonomiky, kde sa zohľadňovalo najmä využitie domácich zdrojov surovín, budovanie ciest a rozvoj malého a stredného podnikania. Cieľom je stabilizácia služieb a obchodu. V rámci poľnohospodárstva sa uvádzajú v pláne možnosti využitia rybného priemyslu a znovuobnovenie chovu dobytky s cieľom biochovov. Nemenej zaujímavé sú podnety v oblasti cestovného ruchu, ochrany krajiny a vôd, tiež aktivity v oblasti rozvoja ľudských zdrojov., kde sa kladie dôraz na celoživotný cyklus vzdelávania. Škoda len, že tí najdôležitejší poslanci i predstavitelia podnikov a inštitúcií opäť chýbali. Prítomnosť dvoch, neskôr jedného poslanca určite nenapovedá, že by ich problémy mesta a ich riešenie nejako zvlášť zaujímali.

- 11. júna sa žiaci základnej školy v rámci projektu podpory vzdelávania zúčastnili na predstavení v košickom divadle Romatan. K prekrásnemu kultúrnemu zážitku pridali aj obhliadku centra Košíc. Bolo to dôstojné zavŕšenie prvej časti dvojročného vzdelávacieho cyklu.
- V rámci podnetov sa k nám dostala ponosa na príliš hlučné diskotéky trvajúce do ranných hodín, ktoré nedajú spávať blízko bývajúcim občanom pri pošte. Nepáči sa im ani správanie mladých vracajúcich sa ráno z baru, ich hlasné nadávky, vulgárne vyjadrovanie, prevracanie všetkého, čo im stojí v ceste. Navyše vraj v tomto počínaní vedú prím nie chlapi, ako by sa dalo predpokladať, ale dievčatá.
- Medzi podnety možno zaradiť aj kritiku na adresu mesta, ktoré počas realizácie kanalizácie znížilo časť brehov Tople, čím dochádza k zaplavovaniu príľahlých záhrad. Možno by stačilo o meter navýšiť okraje, vytvoriť akúsi hrádzku, a problém by sa vyriešil k spokojnosti všetkých.
- Mesto nám v júni pred očami krásnelo. Nové andezitové chodníky, vykosené trávnaté plochy, vyzametané chodníky, ich vypleté okraje, kvetinové záhony bohato vysadené pestrými kvetmi, to všetko nás mohlo naplniť radosťou. Zvlášť sa mesto zavďačilo deťom inštalovaním preliezok a rôznych atrakcií. Sídlišká ožili džavotom detí, ich smiechom, radosťou. Je však typické, že všetko dobré si v Giraltovciach nájde aj kritikov / načo, prečo práve toto, veď sa peniaze môžu využiť aj ináč, a deti iba zbytočne robia krik/. A čo je horšie, sú medzi nami aj takí, ktorí si premiestnia / mierne povedané/ sadeničky zo záhonov i kvetináčov do vlastných záhradiek. Tým p. primátor odkazuje, aby si ich radšej išli rovno vypýtať do mestského skleníka. To je lepšie, ako kažiť už raz urobenú prácu.
- V polovici júna začalo vo vynovených priestoroch CARMEN – svoju prevádzku bistro , ktoré je pripravené nasýtiť hladných i smädných zákazníkov. Ponúka bohatý výber polievok, šalátov a iných jedál.
- 12. júna sa na našom futbalovom štadióne konali žiacke majstrovstvá kraja. Mladí futbalisti z nášho regiónu mali možnosť vyskúšať si hru na umelom trávniku. Súťažilo sa v troch kategóriách, naši Giraltovčania tu splňali rolu usporiadateľov, teda organizátorov súťaže. V kategórii mladších žiakov boli prví futbalisti zo ZŠ na Šrobárovej ulici Prešov, ktorí sa neskôr ako prví umiestnili aj v celoslovenskej súťaži. U starších žiakov prvenstvo získala ZŠ na Komenského ul. vo Svidníku. Streda patrila súťaži futbalistiek – dievčat, kde sa ako prvé umiestnilo družstvo ZŠ Lipany – Hviezdoslavova ul.
- Stred júna priniesol spolu s horúcim počasím do mesta aj búrky. Tie sa vedeli riadne rozparádiť. Napr. v deň volieb sa horná časť Budovateľskej ulice premenila na rieku. Voda niesla zeminu zo záhrad nad našou ulicou, v záhradkách narobila veľa škody, vymyla hriadky, prudký vietor striasol časť úrody, polámal konáre ovocných stromov. Ostatné ulice obišli miernejšie. Búrky sa zopakovali aj v priebehu týždňa, už v trocha miernejšej podobe. Nová prietrž mračien sa dostavila 23. júna – s podobnými účinkami.
- Srdcia Giraltovčanov bijú výrazne vľavo a k tomu pronárodne. Potvrdili to aj predčasné parlamentné voľby, keď väčšina našich občanov volila SMER, KSS a Slovenskú národnú stranu, ktorá v porovnaní s voľbami pred 4 rokov zaznamenala obrovský skok. Voliť sa nám však veľmi nechcelo, nedosiahli sme ani slovenský priemer.
- Občania nášho mesta sa často sťažujú na absenciu lavičiek na autobusovej stanici. Mesto však tento priestor prenajalo SAD s tým, že tento podnik vybuduje kryté nástupištia

a dovybaví našu stanicu potrebným zariadením. Mesto teraz čaká na rozhodnutie SAD. V prípade neriešenia situácie poskytne lavičky do priestoru stanice na vlastné náklady.

- Stretnutie maturantov po 50 rokoch patrí bezpochyby k vzácnym okamihom života. 24. júna sa na našom gymnáziu stretli bývalí študenti z rokov 1953-1956. Slávnostný ráz ich stretnutia podčiarklo slávnostné prijatie v obradnej sieni nášho MsÚ. Vzácnym hosťom, ktorí sa z rôznych kútov Slovenska po rokoch opäť vrátili do nášho mestečka a svojej Alma Mater, sa prihovril primátor mesta Ján Rubis. Prítomnosť takmer 30 z 35 bývalých spolužiakov svedčí o tom, že roky spoločne prežité v našich Giraltovciach sa zapísali hlboko do ich srdca.
- Vyše 30 malých autorov sa zapojilo do literárno-tvorivej súťaže na tému Moje mesto pri príležitosti 590. výročia prvej písomnej zmienky. Porota vyhodnotila súťažné práce, skonštatovala lepšiu úroveň poézie a určila mená víťazov. Sú nimi žiaci ZŠ v próze L. Roguľová, L. Bačková a J. Žultáková, v poézii K. Matiková, L. Janechová, D. Potičný. Víťazi boli odmenení na slávnosti JUVENALIS a slávnostnom ukončení šk. roka.
- 26. júna bola otvorená výstava výtvarných prác žiakov MŠ, ZŠ a ZUŠ, ktorá prebiehala v rámci osláv 590. výročia Giraltoviec. Malú sálu Kultúrneho domu zaplnili diela malých výtvarníkov. Umožnili nám pozrieť sa na mesto deťmi očami. Deti maľovali dominanty mesta, ale v ich prácach sa odzrkadlil aj bežný život Giraltovčanov, ich sny a túžby.
- V rámci osláv 590. výročia sa v tretí deň – 30. júna začali Letné trhy 2006. Stánkov bolo tentokrát pomenej, zato dychovka, ktorá otvárala trhy, nás presvedčila, že za zhruba polrok spoločných nácviakov sa dá urobiť veľký krok vpred. Prvýkrát sa nám dychová kapela pod vedením p. Mišíka predstavila na novembrovom jarmoku s krátkym repertoárom, tentokrát to bol už celý koncert, ktorý svojím perfektným vystúpením doplnili aj mažoretky zo ZUŠ.
- Piatkový večer patril v našom meste aj skupine Peha s Katkou Knechtovou. Ani dážď, ktorý sa popoludní spustil a neprestával ani v čase koncertu, neodradil tisíce mladých priaznivcov tejto populárnej skupiny od účasti na koncerte. Našťastie javisko na amfiteátri je prikryté, poskytovalo skupine pohodlie a poslucháči, tí mohli iba pomenej tleskať, keďže v jednej ruke držali dáždnik.
- Veľké uznanie patrí pedagógom zo Špeciálnej ZŠ v Giraltovciach a MŠ, ktorí pripravili makety mestských budov k prebiehajúcim oslavám. Umiestnili ich v priestoroch vestibulu MsÚ a Kultúrneho domu, kde ich mohli návštevníci MsÚ i osláv obdivovať. Špeciálna základná škola prispela aj perníkmi v tvári erbu nášho mesta.
- Na oslavách mesta sa zúčastnil aj autor oboch plastík – sochy Adama Hlovíka i busty Josepha Goldbergera pán Benjamín Kulczár. Na oslavy priniesol aj olejomalbu J. Goldbergera, ktorá bude odovzdaná rodine Goldbergerovcov. Vyhotovil tiež menšiu sochu Adama Hlovíka, ktorú naše mesto daruje do pamätnej izby A. Hlovíka v oravskej Párnici, jeho rodisku.
- Mesto si pripomenulo A. Hlovíka aj položením kytice a zapálením sviečky na jeho hrob v deň odhalenia pamätníka.
- 1. júla sa rozoznili mestskom parku tóny dychovky požiarnikov z Poľska, ktorá sprevádzala nastúpené hasičské družstvá z celého východoslovenského regiónu počas celých hasičských pretekov. Vyše 40 družstvá fančili občania Giraltoviec. Všetci konštatovali kvalitne pripravené podujatie a veľmi dobre zorganizovanú prácu usporiadateľov.
- Večer patril írskym tancom. Temperamentným tanečníkom zo Sniny sa podarilo roztlieskať naplnený amfiteáter. V závere sa diváci nechceli rozlúčiť s tanečnou skupinou, ktorá musela trikrát pridávať kúsok svojho repertoáru.

- V rámci osláv sa uskutočnila aj výtvarná súťaž Moje mesto. Víťazné práce sú vystavené v malej sále Kultúrneho domu. Ceny boli rozdelené do troch pásiem – v zlatom sa umiestnili Filip Čižmár, Dominika Hanková, Eva Kriváková a Monika Matisová.

Alžbeta Škurlová

SRAVODAJCA HODNOTIL

V rámci osláv 590. výročia prvej písomnej zmienky o Giraltovcich sa 9. júna uskutočnil seminár spojený so slávnostnou spomienkou na 20. výročie vzniku nášho Spravodajcu. V zasadacej sieni MsÚ sa stretli súčasní i bývalí členovia redakčnej rady spolu s čelnými predstaviteľmi mesta primátorom J. Rubisom a prednostom MsÚ Ing. Čabalom, poslancami Ms zastupiteľstva a pozvanými hosťami.

Po úvodnom slove šéfredaktorky A. Kmecovej sa prítomným prihovril primátor mesta, ktorý ocenil nezištnú prácu členov redakčnej rady, vyzdvihol význam mesačníka nielen v rozmeroch mesta, ale aj za jeho hranicami a pozitívne smerovanie nášho média, ktoré v priebehu 20 – tich rokov získava na kvalite, čo oceňujú tí najdôležitejší, jeho čitatelia. S referátom na tému Úloha médií vystúpil člen Novinárskeho syndikátu SR pán Andrej Dudáš. Vo svojom vystúpení vyzdvihol obsahové zameranie časopisu, ktorý píše „o tichých a pokorných,“ teda o nás všetkých, ktorí patríme do zostavy nášho malého mestečka. Ocenil pozitívny prístup autorov článkov, ktorí aj pranierujú spôsobom, ktorý nie je hrubý, urážlivý, znevažujúci, čo v dnešnej dobe silných médií, ktoré valcujú hlava - nehlava, nie je až také samozrejmé.

Ocenil aj to, že práca redakčnej rady je absolútne nezištná. Za svoje články nie sú autori vôbec honorovaní. Zdôraznil preto potrebu aspoň spoločenského uznania zo strany vydavateľa, ktorým je Mesto Giraltovece. Vo svojom referáte p. Dudáš zauvažoval aj nad potrebou inovovať prácu mestského média napr. zmenou formátu alebo aj frekvenciou jeho vydávania napr. formou mestských novín. To by si však už vyžadovalo profesionálny tím autorov, kým náš Spravodajca už 20 rokov pracuje na amatérskej báze dobrovoľných pracovníkov.

V diskusii sme si zaspomínali na úplné začiatky Spravodajcu, ktorý sa v tých časoch volal Giraltovecan., vydával sa na Mestskom kultúrnom a osvetovom stredisku pod patronátom p. Tchuríka a v realizácii p. M. Šimu.

Pripomenuli sme si aj našich stálych prispievateľov – p. J. Pantlikáša, H. Imrovú, A. Tolinovú, D. Verčimáka, p. Mihalčina – chlopa zo Železníka, p. Džalaia, A. Eštoka, p. Onduskovú, detských autorov P. Pastirčakovú, D. Križanskú, J. Jurčovú a M. Štofkovú. Spomenuli sme si aj na naše stále rubriky - Žijú medzi nami, Žili medzi nami, Z truhlice starých materí, Návraty, Viete že, Tak to vidím ja, Šport a mnohé ďalšie, ktoré tu dnes nemožno vypočítať.

V tento jubilejný deň sme si my, súčasní členovia redakčnej rady / A. Kmecová, A. Mital'ová, A. Škurlová, J. Cína, M. Gazdičová, M. Deutsch a H. Sušinková /, intenzívnejšie uvedomili dosah našej spoločnej tímovej práce, výsledkom ktorej je mesiac čo mesiac jedno malé 40 – stranové slovesné dielo o našom živote. Zároveň aj individuálnu zodpovednosť každého autora za obsah a smerovanie jeho príspevkov.

Naše stretnutie malo slávnostný ráz, a tak sme nechceli hovoriť o nedostatkoch, ktoré zaiste každá práca má. Tu však je priestor pomenovať ten najzávažnejší problém, ktorý

veľmi pociťujeme – nedostatok informácií z mestského úradu, tiež neochota niektorých predstaviteľov verejných inštitúcií poskytnúť nám potrebné informácie o svojej činnosti. Toto nám avizujú aj mnohí naši čitatelia, ktorí by si radi prečítali napr. podrobnejšie informácie o priebehu zasadnutí mestského zastupiteľstva, ale aj o práci jednotlivých oddelení Mestského úradu.

20 rokov má teda Spravodajca za sebou. Čaká ho ďalšia cesta . Či bude úspešná, o tom rozhodnú tí, ktorí ho tvoria. Každý občan nášho mesta / aj mimo neho/ má v ňom priestor vyjadriť svoje názory, podnety k témam dňa. Dnes sa chceme poďakovať tým, ktorí akýmkoľvek spôsobom prispeli k tomu, že Spravodajcu čítajú v Giraltovciach i ďaleko za hranicami Slovenska prostredníctvom internetu a aj on ich čiastočne spája s domovom.

Zároveň chceme opäť poprosiť našich občanov – píšete o svojich problémoch, ale aj úspechoch, zážitkoch, malých radoostiach i starostiach. Náš Spravodajca môže byť dobrý iba vtedy, ak bude naším spoločným dieťaťom. A k deťom treba byť láskavý, ale aj prísny.

A. Škurlová

Začínali sme Moyzesovým kvartetom

Päťdňový maratón osláv 590.výročia 1.písomnej zmienky o Giraltovciach sa začínal slávnostným zasadnutím Ms zastupiteľstva o 15. hod. vo veľkej sále Kultúrneho domu. Slávnostne vyzdobené priestory doplnené výstavkou historických fotografií mesta zaplnilo 140 pozvaných hostí. Boli to predstavitelia okresných štátnych i samosprávnych úradov, poslanci MsZ, predstavitelia cirkví, škôl, úradov, podnikov a organizácií mesta, tiež delegácia družobného mesta z Poľska. Slávnostné tóny koncertu v podaní bratislavského Moyzesovho kvarteta, ktoré svojím vystúpením doplnila naša rodáčka K. Zajacová, navodili slávnostnú náladu tohto významného popoludnia. Zasadnutie otvoril viceprimátor MsÚ Ing. Ladislav Tomko, po ňom sa slova ujal primátor mesta p. Ján Rubis, ktorý v slávnostnom príhovore zhodnotil minulosť, súčasnosť i perspektívy nášho mesta. Potom už nasledovalo ocenenie 14 občanov mesta Pamätnou medailou za zásluhy o rozvoj mesta. Ocenení boli p.(Ladislav Hajda, Ján Štefaník, Ján Tchurík, Mária Paľová, Mgr. Alžbeta Škurlová, MUDr. Jozef Remšík, MVDr. Miroslav Deutsch, M. Varganin, Jozef Cina, PhDr.Juraj Hromják, Andrej Kmec, Alena Dušatková rod. Galčíková, Mgr. Peter Zajac a Štefan Koreň.)

Potom vystúpili s pozdravnými príhovormi predstavitelia okresu i družobného poľského mesta Wielopole Skrzyńskie a odovzdali primátorovi mesta pamätné listiny i plakety k jeho jubileu. Vo svojom vystúpení prednosta Obvodného úradu vo Svidníku p. Harviš zdôraznil pozitívne smerovanie mesta, jeho rozvoj, prácu škôl i rozvoj kultúrneho života v meste.

Slávnostné zasadnutie pokračovalo koncertom žiakov ZUŠ, ktorého vyvrcholením bolo vystúpenie školského orchestra i speváckeho zboru. Zbor židov z opery Nabucco vyvolal standing ovation (potlesk postojacky), ktorým prítomní vyjadrili uznanie práci pedagógov ZUŠ, mladým detským umelcom i ich dirigentovi p. B. Hangónymu.

Počas slávnostnej recepcie ešte primátor vyjadril symbolické poďakovanie poslancom za prácu, ktorá sa o pár mesiacov končí, udelením spomienkových plakiet.

Súčasťou osláv bola aj videoprojekcia historických záberov mesta, tiež vystúpenie ľudového orchestra Giraltovčan, ktorý sa staral o dobrú náladu hostí. Na slávnosti sa Giraltovce prezentovali aj novým bulletinom s prekrásnymi zábermi mesta, jeho dominant i prírodných motívov. Autormi textov boli Mgr. Adrián Eštok a Mgr. Alžbeta Škurlová. Súčasťou darčekového balíčka pre všetkých hostí bola aj nová pohľadnicová skladačka, ktorá nás bude vhodne reprezentovať. Bolo by veľmi vhodné, keby sa dala aj voľne zakúpiť.

Tento úvodný ceremoniál otvoril rad ďalších pestrých podujatí, ktorými si mesto pripomenulo históriu a zároveň si vytýčilo svoje plány a predstavy do budúcnosti.

A. Škurlová

Giraltovčania sa lúčia a zároveň vítajú

Ekumenická bohoslužba, ktorá sa uskutočnila v nedeľu 2. júla na našom amfiteátri v rámci osláv 590. výročia, zhromaždila na mieste bohoslužieb duchovných i veriacich cirkví pôsobiacich na území nášho mesta. Takmer 140 minút modlitieb, príhovorov, duchovných piesní v podaní zborov Cirkvi českobratskej, evanjelickej, rímskokatolíckej i gréckokatolíckej zaznelo toto dopoludnie z úst prítomných, ktorým prišlo aj počasie. Po predchádzajúcich úmorných horúčavách a predošlom chladnom, daždivom dni zavládlo slnečné počasie s miernym osviežujúcim vetrom.

Zaplnený amfiteáter mal v tento deň možnosť naposledy sa rozlúčiť s dvoma duchovnými, ktorí po rokoch odchádzajú z nášho mesta na nové pôsobiská.

Po takmer 39-tich rokoch odchádza z Giraltoviec gréckokatolícky pán dekan Michal Džatko, ktorého si všetci budeme pamätať ako výraznú kazateľskú osobnosť. Aj v tento deň rozlúčky našiel pre nás vhodne zvolené slová. Základnou myšlienkou jeho poslednej kázne bolo biblické: „ Strom poznáme po ovocí. „ Opakovane v nej zdôrazňoval potrebu výchovy mládeže, ktorá je poslaním nielen rodičov, ale aj celej dospelšej generácie, lebo naša budúcnosť bude taká, aké sú dnešné deti.

Po desiatich rokoch pôsobenia v rímskokatolíckej farnosti odchádza z Giraltoviec aj pán farár Juraj Takáč, ktorého sme všetci vnímali ako človeka, ktorý dokázal nájsť pre každého milý úsmev a dobré slovo.

Slávnostné poďakovanie vyslovil obom duchovným osobnostiam za nás všetkých primátor mesta Ján Rubis, ktorý v mene občanov ocenil ich dlhoročný prínos pre mesto a zároveň im odovzdal s kyticou kvetov pamätne plakety s podobou chrámov, v ktorých pôsobili.

My by sme sa v mene našej redakcie chceli poďakovať aj za prínos oboch duchovných otcov do nášho Spravodajcu. Obaja sa podieľali na jeho tvorbe. Želáme im, aby na novom mieste našli najmä dobrých ľudí, aby si podľa možnosti rýchlo zvykli na nové prostredie, tiež veľa zdravia a sily. Nech nezabudnú na naše mesto a radi sa doň kedykoľvek vracajú.

Na pôde nášho mesta sme zároveň privítali nových pánov farárov – zo Závady k nám prichádza na gréckokatolícku faru dôstojný pán Štefan Pacák, na rímskokatolícku zasa pán farár Ján Andrej, ktorý pochádza z neďalekej Vlače.

A.Škurlová

Mestská poliklinika Jozefa Goldbergera

Súčasťou osláv 590. výročia prvej písomnej zmienky o Giraltovciach bolo slávnostné odhalenie busty giraltovského rodáka Jozefa Goldbergera pri mestskej poliklinike, ktoré od 28.6.2006 ponesie jeho meno.

Tomuto slávnostnému aktu patril v poradí druhý z piatich dní osláv. Za prítomnosti pozvaných hostí zástupcu Americkej ambasády v Bratislave, autora busty, zamestnancov polikliniky aj ďalších prítomných Giraltovčanov privítal prítomných primátor mesta p. Rubis.

PhDr. B.Valovská vo svojom príhovore previedla účastníkov životom J. Goldbergera od jeho narodenia v našom meste 16.júla 1874, ale od r. 1883 už žijúcich s celou rodinou v USA.

Gitarové trio ZUŠ podfarbovalo samotný akt odhalenia busty. Od polikliniky sa sprievod presunul do sály kultúrneho domu na slávnostný koncert pripravený ZUŠ. Po nádhernom úvode v podaní akordeónového orchestra sa publiku v preplnenej sále slávnostným príhovorom prihovoril MUDr. Jozef Hrinko. Prešiel históriou našej polikliniky. Spomenul rôzne organizačné zmeny až po získanie samostatného právneho subjektu od 1.7.2005, kedy poliklinika prešla do správy mesta..

V hudobnom programe ZUŠ zazneli sóla gitarové, klavírne, akordeónové, spevácky zbor, moderný tanec – Žihadlá. Zbor židov ukončil toto nádherné popoludnie. Predstavil sa ním školský orchester a spevácky zbor ZUŠ, podobne ako v prechádzajúci deň s obrovským úspechom.

Na slávnostnej recepcii pozvaných hostí sa k prítomným prihovoril aj zástupca (pracovník) Americkej ambasády. Lámanou, ale zrozumiteľnou slovenčinou sa poďakoval za pozvanie, ale aj najmä za dôvod, ktorý pozvaniu predchádzal.

D. Drábiková prečítala list vnučky J. Goldbergera, žijúcej v Amerike, s nesmiernou vďakou nášmu mestu za úctu, akej sa dostalo jej starému otcovi v jeho rodisku. Nemohla sa osobne zúčastniť tejto slávnostnej chvíle, ale raz tu určite príde a teší sa na to.

Otcom myšlienky, pri realizácii ktorej sme mohli byť aj my a vďaka ktorej Giraltovčania vedia o svojom veľkom rodákovi, bol MUDr. J. Deutsch.

M. Gazdičová

Ocenenie najlepších žiakov našich škôl

Jednou zo sprievodných akcií uskutočnených pri príležitosti 590. výročia prvej písomnej zmienky mesta Giraltovce bolo prijatie žiakov a študentov našich škôl primátorom mesta Jánom Rubisom.

Podujatie s názvom JUVENALIS sa uskutočnilo 29. júna na mestskom amfiteátri. Na stretnutie prijali pozvanie žiaci, študenti a pedagógovia zo škôl a školských zariadení z nášho mesta. Mohli sme tam privítať aj hostí s americkej ambasády či hostí z družobného mesta Wielopole Skrzyńskie.

Po úvodnom príhovore primátora mesta pána Jána Rubisa nasledovalo oceňovanie žiakov a študentov. V úvode boli ocenené dve klientky DSS v Giraltovciach. Hneď po prevzatí ďakovných listov a darčiekov nasledoval program v podaní klientov DSS, ktorý sa niesol v znamení myšlienky „Zem patrí všetkým.“ Scenár podujatia bol postavený tak, aby po ocenení nasledoval program v podaní žiakov školy, ktorej žiaci boli ocenení. Mali sme tak možnosť obdivovať spevácke i tanečné kreácie v podaní žiakov základnej školy, z ktorej bolo ocenených 14 žiakov. Rómsky tanec sme obdivovali v podaní žiakov ŠZŠ v Giraltovciach. Za túto školu bola ocenená jedna žiačka.

Po ocenení študentov ZSS SD Jednota sme sa prostredníctvom ich príspevku preniesli do budúcnosti. Ich vstup mal názov „Správy z budúcnosti.“ ZSS SD Jednota navrhla na ocenenie 8 študentov.

Študenti gymnázia sa predstavili pásmom hovoreného slova a hudby. Ocenených bolo 10 študentov gymnázia.

O rozvoj talentov sa stará ZUŠ v Giraltovcich. Ocenení žiaci z tanečného odboru sa predstavili a tancom „Asi takto.“ Záver programu patril hudobnej skupine X-RAT, ktorá pôsobí pri ZUŠ. Svoje ocenenie si prevzalo 9 žiakov ZUŠ.

Verím, že takýto záver školského roka sa žiakom a študentom páčil. Chcem vyjadriť obdiv a poďakovanie všetkým žiakom, študentom a pedagógom, ktorí prispeli k úspešnému priebehu tohto podujatia. Nezanedbateľný je aj fakt, že hoci podujatie bolo časovo dosť náročné, všetci žiaci a študenti boli disciplinovaní a potleskom ocenili všetky vystúpenia až do konca.

Všetci si zaslúžite oddych a prázdniny, tak si ich v hojnej miere užite.

Mgr. D. Roguľová

SLÁVNOSTNÁ AKADÉMIA

Naše mesto nezabúda na svojich veľkých synov. Adam Hlovík, nesporne patril k nim. V rámci osláv 590. výročia prvej písomnej zmienky o našom meste učiteľia a študenti gymnázia pripravili slávnostnú akadémiu, venovanú jeho pamiatke. Celá akadémia bola slávnostne ladená, do jej koncepcie zapadol aj odborný referát Doc. Dr. Miloša Kovačku, Csc. z Matice slovenskej o životnom diele Adama Hlovíka. Po ukončení akadémie nasledovalo odhalenie jeho sochy. Dôstojný ráz tomuto aktu dodali slová PhDr. Jana Gbúra z Prešovskej univerzity, priblížil nám fakty z jeho života. Bolo to nádherné a dojímavé piatkové popoludnie, jedno z tých, na aké sa nezabúda. A aby sa tak nestalo, Adam Hlovík sa bude nad nami týčiť a nemo nám to pripomínať.

Anna Mitaľová

POĎAKOVANIE

Primátor mesta Giraltovece Ján Rubis ďakuje aj touto cestou všetkým pracovníkom a komisiám za prípravu a samotnú realizáciu osláv 590. výročia prvej písomnej zmienky. Ďakuje aj občanom nášho mesta, že sa týchto osláv v jednotlivé dni zúčastňovali.

NAŠA ANKETA

Máme sochu. Nie je prvá v našom meste, ale určite prvá, ktorá je venovaná konkrétnej osobe, ktorá žila v našom meste, urobila záslužnú prácu pre svojich súčasníkov, poctivo

pracujúc „ vo vinici Pánovej „, a navyše zviditeľnila Giraltovce už v minulom storočí, v čase štúrovcov.

Opýtala som sa teda viacerých spoluobčanov nášho mesta na ich názor na dielo, ktoré sa stalo súčasťou nášho mesta. Tu sú odpovede.

- Myslím si, že nám tá socha dlho nevydrží. Pero je už odlomené, minule som si všimla, že kvietky na záhone boli poobtŕhané a pomrvené vedľa. Keby tu v blízkosti neboli nočné podniky, možno by mala šancu, ale takto nie.
- Mnohí okoloidúci konštatujú, že socha je príliš malá. Mohla byť aspoň na vyššom podstavci.
- Chýba tu tabuľa, ktorá by vysvetľovala, koho socha predstavuje. / Konštatované v čase, keď ešte tabuľa s údajmi nebola inštalovaná./
- Mám pripomienky k vecnému výzoru sochy. Súčasťou každého rúcha sú tzv. Lutherove tabuľky. Sú v takej polohe, že je ťažko identifikovať, o čo ide, či je to súčasť rúcha, alebo golier. Samozrejme, som rada, že socha stojí, že ju tu máme. Ved' obdobie štúrovcov je dôležité pre život slovenského národa, treba si ho pripomínať.
- Uvítal by som, aby nebol priamy prístup k soche. Aby sa predišlo jej poškodzovaniu, možno by bolo dobré, keby bola priamo v trávniku.
- Páči sa mi, že sa v meste vytvoril priestor, kde si môžeme posedieť spolu s deťmi, kde si môžu oddýchnuť starší ľudia, keď sú unavení počas nákupov. Miesto pre sochu je zvolené veľmi dobre.
- Všimla som si, že socha je už poškodená. Myslela som si, že Adam Hlovík držal v ruke paličku, od vás sa dozvedám, že to bolo pero. Predpokladám, že niekto pri odlomení zisťoval, či je socha z bronzu alebo iného kovu, lebo tak vyzerá. Ale po odlomení zistil, že je z pieskovca. Vinníkov by som neľadala iba medzi chlapcami, dnes aj dievčatá majú veľmi výstredné správanie.
- Som veľmi rada, že Adama Hlovíka máme medzi sebou, ale musím autorovi vytknúť, že z neho urobil ľaváka, keď mu pero vložil do ľavej ruky. Nie je to logické. Ináč je socha pekná, hoci trochu malá. Mala stáť aspoň na vyššom podstavci. Aj prostredie je veľmi pekne upravené.
- Zo sochy mám veľmi dobrý pocit. Zatiaľ mi chýbajú presnejšie údaje, som rada, že tam dodatočne budú. Je to miesto, kde sa možno zastaviť, prípadne posedieť a porozmýšľať trochu nad sebou, nad nami, akí sme, čo by si Hlovík o nás myslel.
- Od viacerých Giraltovčanov som počula o výhradách niektorých katolíkov voči soche evanjelického kňaza. Myslím si však, že úmysel autora myšlienky vytvorenia sochy bol - vzdať hold A. Hlovíkovi na občianskom princípe, teda ako autorovi básní, filozofických úvah, zberateľovi, prekladateľovi, pedagógovi, významnému a uznávanému človeku svojej doby, ktorý žil a tvoril tu, medzi nami.

Na záver dovoľte pár osobných postrehov. Viacerí občania namietali veľkosť sochy. Zdá sa im primalá. Na všetko sa však možno dívať z dvoch strán. Hlovík napriek zásluhám žil

ako obyčajný človek, skromne, nenáročne. Svedčia o tom historické zápisky. Možno by bol práve preto rád, že sme ho postavili takpovediac medzi seba. Ako by bol jedným z nás. Vnímajme to tak, že tu stojí ako nemý pozorovateľ, svedok nášho počínania. A možno by sme sa mali skôr usilovať, aby sa mu väčšina našich skutkov páčila.

Teda, máme sochu. Väčšina z nás sa teší, že sme schopní aj takouto formou spomínať a vyjadriť poďakovanie za životné dielo tým, ktorí presiahli ľudskú priemernosť. A to nám slúži ku cti. Veď nielen chlebom je človek živý.

A. Škurlová

K VOĽBÁM

17. jún, deň s veľkým D, deň, ktorému predchádzali nespočetné polemiky, úvahy, tipy, kombinácie, prieskumy. A ako prebiehal volebný deň v Giraltovciach? Pokojne, bez incidentov, tak ako sa konštatovalo o celom Slovensku. Volebné miestnosti boli otvorené pre voličov presne o 7. hod. podľa pokynov. Vo všetkých troch obvodoch takmer súčasne s prvým voličom. Najväčší nápor voličov sme všetci zhodne zaznamenali od 9.-10. hod., zrejme súvisel so sobotňajšími nákupmi. Ak hovorím za I. obvod, v ktorého komisii som bola aj ja, dodám, že v tom čase to bol nepretržitý rad čakajúcich.

Početné skupiny voličov sme zaznamenali zasa podvečer okolo 18.-20. hod. Ale aj pár minút pred 10. hod., teda tesne pred uzatvorením volebných miestností. S voličským preukazom volilo najviac voličov v I. obvode – 11 a v III. obvode – 5. Podobne najviac voličských preukazov bolo vydaných tiež v I. obvode – 29. Podotýkam, že práve ten obvod bol vždy, čo do počtu voličov najpočetnejší. Novinkou tohtoročných volieb bola voľba poštou, čo využili 4 voliči. Uvedené údaje odzrkadľujú migráciu našich občanov za povinnosťami, i keď uvedené číslo zďaleka neodzrkadľuje ich skutočný počet. III. obvod je už tradične najdisciplinovanejší v prístupe k urnám, ale s najvyššou vekovou hranicou. Až 22 občanov v tomto obvode požiadalo o možnosť voliť do prenosnej urny, teda toľko bolo návštev členov komisie k starším imobilným občanom. Bežne bolo možné vidieť starších voličov, opierajúcich sa o barličku. O možnosť voliť požiadala aj naša najstaršia občianka p. Helena Bajcurová, ktorej vek sa v októbri zaokrúhli na rovných 100. Prajeme jej, aby sa to i stalo realitou. „Dnes sme my voliči konečne slobodnými občanmi. Stáva sa nám to v podstate iba raz za štyri roky. Vtedy, keď chodíme voliť.“/ Ján Füle/. Ako sme sa ako slobodní občania zachovali, už vieme z oficiálnych výsledkov volieb. Výsledkov, ktoré boli určitým prekvapením, čo sa týka poradia úspešnosti na prvých miestach. S úspešným umiestnením strán, ktoré v našom regióne nemajú dlhú tradíciu. S konečnými výsledkami volieb sa rozchádzajú aj predvolebné prieskumy agentúr, napr. Odbor mediálneho výskumu SR, na ktorom som sa podieľala aj ja a jeho výsledky preberá STV a TA3, počas volieb konkrétne v I. obvode, tiež Agentúra MVK /p. Kuchariková/ a ďalšie. Ústava SR dáva občanom právo voliť, ale nie povinnosť. Toto právo využili voliči v Giraltovciach percentuálne zhodne s priemerom celého Slovenska. Ale nevyužili ho u nás nielen jednotlivci, ale aj celé rodiny, a najmä mladé. Škoda.

Okrskok č.1

Počet zapísaných voličov	1099
Počet voličov ktorí hlasovali	517
Percentuálna účasť	47,04%
Smer –SD	221
SDKÚ-DS	72

SNS 61

Okrsk č.2

Počet zapísaných voličov	918
Počet voličov ktorí hlasovali	424
Percentuálna účasť	46,19%
Smer – SD	111
ES-HZDS	78
SDKÚ – DS	74

Okrsk č.3

Počet zapísaných voličov	860
Počet voličov ktorí hlasovali	474
Percentuálna účasť	55,12%
Smer-SD	196
SDKÚ- DS	63
KDH	51

M. Gazdičová

Z HISTÓRIE GIRALTOVIEC

Ako v doline Tople prepukla vyst'ahovalecká horúčka

V súčasnosti je celkom bežné, že nielen mladí ľudia odchádzajú za prácou a lepšími životnými podmienkami do zahraničia. Nie je to nič nové. Už v minulosti k vyst'ahovalectvu dochádzalo, ba jeho rozsah bol omnoho masovejší. Zaujímavé však je, že jeho kolískou bola v druhej polovici 19. storočia Šarišská stolica a v rámci nej najmä obce vtedajšieho Toplianskeho okresu, ktorého sídlom boli Giraltovc.

Už v polovici 19. storočia nebol život v Šariši jednoduchý. Jeho obyvateľov postihla vtedy veľká neúroda zemiakov, ktoré boli v tomto kraji základnou poľnohospodárskou plodinou a potravinou. Následný hladomor začal tunajším ľuďom spôsobovať doslova existenčné problémy. Prípady úmrtia v dôsledku hladu neboli ničím výnimočným. Roku 1853 sú zaznamenané v Giraltovcach, no tiež v neďalekej Lúčke a Lužanoch pri Topli. Aj preto už rok predtým niektorí roľníci hľadali lepšie možnosti užiť sa v južnejšie položených uhorských stolicach, aj keď väčšinou neúspešne. Medzi žiadateľmi povolenia vyst'ahovať sa na neosídlené územia Dolnej zeme nájdeme okrem Giraltovcanov aj obyvateľov Kobylník, Chmeľova či Kožian, neskôr k nim pribudnú Kukovčania, Lúčania, Kračúnovčania i Kalnišťania.

V nasledujúcom desaťročí síce väčšie živelné pohromy a hladomory Šariš obišli, drobným roľníkom však začali domy a pozemky vyvlastňovať veľkostatkári. Roku 1862 sa obyvatelia Kračúnoviec sťažujú na istého nájomcu pôdy, že ich „neľudským a násilným

spôsobom vyložil z ich želiarskych bytov a vyhodil ich na ulicu“. *Napätá situácia bola na viacerých miestach Toplianskeho okresu. Ešte v tom istom roku odmietajú robotovať v Giraltovciah Ján Rojčák a Andrej Packa. K podobným protestom došlo tiež v Kalništi a Čelovciach. O rok na to už kukovskí roľníci pripravujú dokonca petíciu panovníkovi a roku 1864 protestujú proti zaberaniu pôdy v Štefurove.*

Nepriaznivá hospodárska situácia, v ktorej sa nachádzali schudobnelí obyvatelia Toplianskeho okresu, začala byť v 70. rokoch naozaj vážna a vyvrcholila nakoniec tým, že ľudia sa zo svojich obcí začali sťahovať preč. Ich cieľom však už nebola Dolná zem, ako to bolo v polovici 19. storočia po neúrode zemiakov, ale zámorie, najmä Spojené štáty americké. Práve odtiaľ prichádzali do šarišských dedín agenti rôznych spoločností, ktorí nemuseli ľudí z kraja, kde možnosti zamestnať sa boli minimálne, presvedčať o tom, aby si išli do ďalekej cudziny zarobiť. V Šariši totiž mnohí prišli k peniazom iba jediným spôsobom, a to doslova podľa príslovia: „Jak bida, ta idz do žida.“ Roľníci sa preto najmä po slabo úrodných rokoch často zadlžovali pôžičkami. Práca v Amerike bola odrazu veľkým lákadlom, mohli finančne pomôcť svojej rodine, prípadne sa zbaviť dlhov.

Motivácia ísť do zahraničia za zárobkom bola u vystáhovalcov prirodzene veľká. Za pravdu im dáva aj jeden úvodník Národných novín, v ktorom sa ešte aj roku 1888 o Šariši píše, že tu „niet žiadneho priemyslového závodu, pri ktorom hromadnejšie by si mohla chudoba zarobiť“. Ak zoberieme do úvahy tiež fakt, že mzda tu bola najnižšia spomedzi všetkých uhorských žúp, tak sa záujemcom o sťahovanie za prácou nie je čo diviť. Lenže prečo ľudia odchádzali až tak ďaleko? A prečo práve do zámoria? V 70. rokoch 19. storočia boli Spojené štáty dynamicky sa rozvíjajúcou krajinou. Robotníci v tamojších fabrikách a baniach však začali bojovať za vyššie mzdy. Majitelia firiem im požiadavkám nevyhoveli a namiesto toho pomocou agentov vyslaných v Uhorsku boli ochotní zamestnať síce nekvalifikovaných, ale lacnejších robotníkov. Tí už len vzhľadom na kurz amerického dolára voči rakúsko-uhorskej mene boli ochotní pracovať aj za horších platových podmienok. Rozsiahla emigrácia ľudí, ktorej následky mohol predpokladať len málokto, tak mohla začať.

Podľa viacerých historikov je najstarším známym záznamom o masovom vystáhovalctve do USA u nás úradný list giraltovskeho slúžneho Františka Bornemisszu podžupanovi Šarišskej župy Žigmundovi Péchymu z 19. septembra 1879, v ktorom mu oznamuje, že „v Toplianskom okrese sa chudobné obyvateľstvo pre tohtoročnú slabú úrodu a následný hlad bez pasu a bez akéhokoľvek súhlasu či oznámenia hromadne sťahuje do Ameriky“. Ako ďalej poznamenáva: „Toto sťahovanie má o to smutnejší ráz, že medzi sťahujúcimi sú hlavne osemnásťroční až devätnásťroční práceschopní mládenci súci na odvod, pričom odchádzajú nie pre zárobok, ale práve pre vyhnutie sa vojne“. Úrady sa rôznymi opatreniami snažili zabrániť tomu, aby ľudia odchádzali do cudziny, ale mnohých ich výstrahy neodradili, preto nebolo v tom čase naozaj nič výnimočné to, že vystáhovalci odchádzali preč aj bez pasov. Ich cesta za pomoci agentov viedla cez Halič a Poľsko až do

severonemeckých prístavov v Brémach či Hamburgu, neskôr aj do holandských a talianskych prístavov.

Po príchode do Spojených štátov sa najviac z nich usadilo v štátoch s ťažkým priemyslom, najmä v baniach. Ignác Gessay, novinár a organizátor krajanského života v Amerike, v jednom svojom príspevku píše, že „v štáte Pennsylvania už začiatkom sedemdesiatych rokov usadili sa viacerí Slováci zo župy Šarišskej“. Jedným z najstarších emigrantov bol podľa neho Michal Zemány, rodák z Kučina pri Giraltovciach, ktorý stál pri zrode Slovenského národného spolku a Slovenskej evanjelickej jednoty. Už v roku 1873 s ním do Pensylvánie prišli niekoľkí vystaňovalci z obcí Toplianskeho okresu, napríklad Ján Gálik z Lúčky, Michal Eliáš a Andrej Bača z Kručova či Michal Hreha z Bystrého. Ich začiatky neboli ľahké. Mali vraj spory s už skôr usadenými Írmi, ale aj problémy s bývaním. Dom si nakoniec zriadili z bývalej maštale. O vtedajších neľahkých pomeroch prvých prisťahovalcov v Amerike hovorí tiež skutočnosť, že samotný Zemány bol schopný poslať svojej manželke lodný lístok až o štyri mesiace po svojom príchode.

Ďalších krajanov, ktorí prišli do Ameriky z Giraltoviec a blízkeho okolia, by sme našli v štáte Illinois. Medzi miestnymi Slovákmi v meste Streator bol napríklad vedúcou osobnosťou Ján Kožlej z Kukovej, ktorý sa o možnosti pomerne vysokých zárobkov v amerických uhoľných baniach dozvedel z rozprávania istého rodáka. Zaujímavé sú tiež záznamy slovenskej rímskokatolíckej farnosti sv. Štefana v tom istom meste, mimochodom najstaršej v Spojených štátoch. Dá sa z nich vyčítať, že len v rokoch 1884–1889 tam bolo uzavretých 78 sobášov a až 79 zo 156 partnerov sa narodilo v údolí Tople v oblasti Giraltoviec, teda vo vtedajšom Toplianskom okrese.

O živote šarišských prisťahovalcov v illinoiskom Streatore sa môžeme dozvedieť tiež z príspevku amerického dopisovateľa, ktorý vyšiel roku 1884 v Národných novinách: „*Naši šarišskí Slováci založili tu od 10 rokov hodnú kolóniu... Zárobky sú skvelé, priemerný delník zarobí od septembra do apríla pri uhli i sto toliarov, teda takmer 250 zl. mesačne.*“ Ďalšia časť článku je už kritickejšia, hovorí totiž o všeobecne rozšírenom alkoholizme: „*Tu potom platí jedz teda, pi, vesel sa. V skutku mnohí klesli už hlboko. Keby nie pijatika, mohli by naši usporiť veľký peniaz...*“

Emigrácia do zámoria mala svoje klady aj zápory. Podľa oficiálnej uhorskej štatistiky sa v rokoch 1870–1888 rozhodlo odísť zo Šariša takmer 23- tisíc ľudí, z toho jedna pätina pochádzala z Giraltoviec a ďalších 68 príľahlých obcí. Výnimkou boli len dve dediny, ktorých sa sťahovanie údajne netýkalo. Prvenstvo v počte vystaňovaných mal Topliansky okres najmä v začiatkoch, veď len v rokoch 1870–1878 z neho pochádzala viac ako polovica všetkých

šarišských vystaľovalcov. Zložitý proces migrácie obyvateľov za prácou do Spojených štátov a v menšej miere neskôr aj do Kanady sa nepodarilo zastaviť ani v ďalších desaťročiach a pokračoval až do vypuknutia prvej svetovej vojny a čiastočne aj po jej skončení. Negatívne pôsobilo vystaľovalectvo najmä na demografické pomery. Topliansky okres, ako aj celý Šariš strácal síce práceschopné obyvateľstvo, ale čoskoro sa ukazovala ako vážnejší problém výraznejšia prevaha počtu žien nad mužmi. S tým potom súvisel pokles uzatvárania sobášov a nižšia pôrodnosť.

Nepochybne najväčším prínosom pre vystaľovalcov a ich rodiny bolo získanie vlastných finančných prostriedkov a zlepšenie sociálneho postavenia doma alebo v zámorí. Niekedy dochádzalo aj k tomu, že roľníci sami odkúpili majetok zemepána a začali hospodáriť na svojom. Tak to urobili napríklad roku 1901 obyvatelia Kukovej. Pozitívnym dôsledkom vystaľovaleckej horúčky najmä pre dovtedy národne neprebudený Šariš bolo tiež získanie slovenského povedomia u mnohých krajanov v Spojených štátov. Tí, keď sa vrátili domov, začali odoberať slovenskú tlač a roku 1906 v Giraltovciach napriek policajným zásahom zo strany úradov masívne podporovali slovenských kandidátov vo voľbách do Uhorského snemu.

Veľká časť ľudí sa už zo zámoria nevrátila, no na svoj starý domov nezabúdali. Medzi takých patrila napríklad Michal Bosák, známy bankár a predstaviteľ národného života v Spojených štátoch, ktorý sa narodil v Okrúhlom. Podporoval výstavbu školy vo svojom rodisku, rekonštrukcie kostolov a ďalšie dôležité projekty. Z pohľadu Giraltovčanov bol zas najvýznamnejšou osobnosťou v zámorí Jozef Goldberger, ktorý odišiel do zámoria so svojimi rodičmi ešte ako dieťa. Tam sa ako lekár preslávil a nie je preto náhoda, že jeho meno nesie po nedávnych mestských oslavách aj miestna poliklinika. Hovorí sa, že dejiny sa zvyknú opakovať. V prípade vystaľovalectva, aj keď má dnes úplne iný rozsah i podoby, to platí určite.

Mgr. Adrián Eštok

Úvodná časť listu služneho z Giraltoviec podžupanovi Šarišskej župy z 19. septembra 1879, najstaršieho známeho archívneho dokumentu o masovom vystaľovalectve nielen zo Šariša, ale aj zo Slovenska, v ktorom sa píše o hromadnom sťahovaní sa ľudí z Toplianskeho okresu do Ameriky.

ŽIJÚ MEDZI NAMI

Život človeka, každého jedného z nás, má svoj význam. Všetci sme tu preto, aby sme rástli duchovne. Či si to už uvedomujeme, alebo nie, poznanie príde. Skôr alebo neskôr, každý v iný čas otvoríme oči a jasne uzrieme cieľ života. Čo je cieľom života pani KLÁRY GAMČÍKOVEJ? Dnes, keď jubiluje, má vzácných 70 rokov, ktoré jej otvorili veľa z tajomstiev života, vie odpoveď na túto základnú otázku. Vie, že pokoj duše a vnútorná harmónia je cieľom života človeka.

Pani KLÁRA GAMČÍKOVÁ sa narodila 11. augusta 1936 v učiteľskej rodine. Sereďayovci boli učelia, bola to tradícia, ktorá im navždy vošla do krvi a poznačila ich rod. Aj keď chceli z toho povolania vycúvať, narušiť prirodzený sled života, osud ich vždy vrátil do lona učiteľstva. Ich pradedo bol známy štúrovec a dodnes sa zachovali jeho náboženské piesne v evanjelickom Spevníku. Bol učiteľ, ale vyštudoval aj za kňaza. V minulosti bolo prirodzené, že učiteľ zároveň aj kantoroval v kostole, takto to robil aj otec pani KLÁRIKY. Rástla obklopená knihami, múdrosť na ňu dýchala zo všetkých strán. Učenie, to bola hračka, už ako 4-ročná sedela v školskej lavici. Počas matkinej choroby ju otec brával do školy a jej sa tam veru zapáčilo. Ešte nemusela, ale ona chcela, škola jej učarovala. Vyrastala spolu s bratom, tiež nám všetkým veľmi dobre známym pánom učiteľom Karolom Sereďaym a sestrou Valériou. Bývali v rodinnom domčeku a život ich rodiny bol vždy spätý so školou a životom mesta. Otec bol riaditeľom ľudovej školy, pochopil, o čom je život a pri výchove nerobil rozdiely. Keď bol čas pokarhať, skôr sa ušlo jeho vlastným deťom, ako iným. Vedel, že pevná, ale milujúca otcovská ruka je nenahraditeľným darom. Tak žil, učil a vychoval svoje tri deti a ony kráčali presne takouto cestou. Vybuďovali si krásne rodinné vzťahy, ktoré trvajú dodnes.

Pani KLÁRA GAMČÍKOVÁ ukončila základnú školu a chcela vybočiť z rodinnej línie. Nastúpila na Zdravotnú školu do Prešova, stala sa zdravotnou sestrou. Rok statočne pracovala, no hlas učiteľskej krvi prehovoril a ona začala študovať na vyššej pedagogickej škole. Ukončila štúdium v odbore biológia – zemepis a stala sa učiteľkou. Múdry otec opäť zasiahol, tvrdil, že nastal čas zbierania skúsenosti, čas učiť sa žiť, čas dozrievania. Poradil jej, aby skúsila učiteľský život na dedine, a tak jej prvým učiteľským miestom bolo na 1 rok Okružle, potom 6 rokov učila v Kračúnovciach. Až po týchto učňovských rokoch začala natrvalo celých 31 rokov učiť zemepis a prírodopis tu v našom meste. Život v škole bol usporiadaný, aj žiaci boli iní. Pani GAMČÍKOVÁ vraví, že ich naturel bol lepší ako dnes, boli pokojnejší, úctivejší, v škole trávili viac času, so záujmom pracovali v krúžkoch. V očiach sa im zračil záujem a ju to tešilo, lebo mala svojich žiakov rada. Vždy sa riadila krédom: „V každom žiakovi, treba vidieť človeka.“ Uvedomovala si, že detská duša je veľmi citlivá, ale často aj sebecká. Práve preto, že je to dieťa, že je pred ním cesta ,po ktorej musí kráčať, zraňovať sa a vstávať, aby sa stalo človekom. Iná cesta nie je. A ona ,učiteľ telom aj dušou, to jasne videla, dovidela až za obzor a žiaci to cítili, vnútorné radary sú neomylné. Mali ju radi a aj dnes po rokoch jej to dávajú najavo. Pristavia sa pri nej, porozprávajú, úprimne sa tešia, keď ju vidia. To je to najkrajšie vysvedčenie za roky strávené pred tabuľou. S odstupom času hodnotí aj kolegiálne vzťahy, vraví, že boli ľudskejšie, starší rozdávali rady, tí mladší ich prijímali, dali sa poučiť, bolo to prirodzené a správne. Pani KLÁRA GAMČÍKOVÁ sa aj dnes veľmi teší, ak si na ňu v škole spomenú, rada sa príde porozprávať a potešiť.

Škola vždy patrila k jej životu, no nemenej dôležitá bola aj jej vlastná rodina. S manželom sa poznali už od detstva, boli susedia a ich vzťah sa postupom rokov pretavil v manželstvo. Bývali spolu s manželovou mamkou a neskôr si postavili vlastný dom. Vychovali syna a dcéru, obaja sú vysokoškolskí vzdelaní, dcéra kráča v šľapajach svojho otca a je veterinárnou lekárkou, syn je doktorom prírodných vied. Starí rodičia sa tešia hlavne z vnukov, vždy ich radi a s láskou prichýlia. Taká je cesta života, ľúbime vlastné deti, dávame im všetko, no keď prídu vnúčatá, až vtedy pochopíme, ako sa násobí láska.

Život človeka je krásny, ak si uvedomíme jeho hĺbku. Cez prizmu denných problémov málokedy precitneme, a tak nám uniká vzácne čaro ľudského života, na mystiku a duchovno zabúdame. Nezamýšľame sa denne nad vnútornou potrebou našej duše. Človek je už raz taký, vždy sa postará o svoje základné potreby, no akosi mu už nezostáva čas na očistu myšlienok, na denné ponorenie sa do seba. Denné vyrovňovanie a sčítanie plusov a mínusov musí patriť k životu, ak má duša rásť. Táto pravda života je vlastná pani GAMČÍKOVEJ, je veriacim človekom a snaží sa takto aj žiť. Odpúšťať iným, aj sebe, budovať svoj domov, svoju rodinu, pretvárať svoje okolie aj samu seba. To je tá správna cesta života, iste nie je ľahká, no ona ňou kráča po celý život. O človeku vypovedá aj vzťah našich rómskych spoluobčanov k nám, o pani GAMČÍKOVEJ hovoria „to človek“, aj to nám veľa hovorí. Tieto deti prírody intuitívne vycítia jadro osobnosti. Príznačná pre ňu je aj láska ku knihám. Ich domáca knižnica je veľmi bohatá a snažia sa ju dopĺňať hodnotnou literatúrou, časť z nich darovali aj našej knižnici. Pani KLÁRA GAMČÍKOVÁ robí všetko so zápalom, no prameň energie občas pohasne a nastáva u nej čas relaxácie, aby sa životná miazga obnovila.

Dnes na prahu 70-tych, nastal čas bilancie. Určite sa v týchto dňoch vráti späť, k svojmu detstvu, rodine, práci, prežitým rokom a úprimne poďakuje za dopriatu milosť, za všetko, čo jej život dal, čo vzal a čo ju naučil. A ja jej k 70-tym narodeninám prajem ešte veľa krásnych rokov, plných zdravia a vnútornej pohody v kruhu rodiny. Som presvedčená, že hovorím aj zo srdca mnohých Gíraltovčanov, jej bývalých žiakov.

Anna Mitaľová

MLAĎ VO SVETE

PhDr. Mgr. Alenka Dušatková – Galčíková, odchovankyňa našich škôl po gymnázium.

- 1. Kam sa uberali tvoje ďalšie kroky za vzdelaním, čo si dosiahla po ukončení štúdia, alebo je u teba vzdelávanie celoživotnou potrebou?*
- 2. Dosiahla si významné postavenie v pracovnom povolaní, zastávaš vysoký post, aká bola cesta k nemu, predchádzali tomu iné pracovné zaradenia a aké podmienky, iste náročné, si musela splniť?*
- 3. Môžeš nám priblížiť náplň svojej práce, splnili sa tvoje predstavy a ambície? A čo tvoja rodina, iste si pracovne veľmi zaneprázdnená.*
- 4. V Gíraltovciach máš ešte mamku. Viem, že ste často v kontakte cez telefón, ale vieš si zariadiť čas tak, aby ste sa v priebehu roka aj stretli? Tvoj vzťah k nášmu mestu,*

pohľad naň s odstupom rokov už Bratislavčanky. Ako vnímaš celý východ Slovenska v kontraste s opačným koncom republiky?

Alenka dala vyčerpávajúcu odpoveď na každú moju otázku i napriek nesmiernej zaťažnosti, ktorú posúdi každý po prečítaní jej výpovede. Je v kontakte s miestnymi inštitúciami v Giraltovciach, zvlášť s MsÚ, ktorému pomáha nielen radou, ale aj pri riešení konkrétnych problémov.

Pýtala sa M. Gazdičová

Som jedna z tých mnohých, čo sa v Giraltovciach narodili a vyrástli a po skončení stredoškolského štúdia odišli za ďalším štúdiom a neskôr lepšími pracovnými príležitosťami. Ak Vás zaujíma takýto príbeh, pokúsim sa priblížiť Vám svoju cestu.

Maturita na Gymnáziu Giraltovce bola pre mňa kľúčovým okamihom pred budovaním samostatnej existencie, ktorému predchádzali príjemné roky študentského života v známom a bezpečnom prostredí. Celé detstvo a začiatok mladosti som prežila v Giraltovciach a najdôležitejšie momenty súviseli s rodinnými udalosťami, so vzdelávaním a dianím na školách, základnej i gymnáziu.

Rozhodla som sa pokračovať v štúdiu na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave, v študijnom odbore Sociológia. Po maturite som teda odišla do Bratislavy, kde som už ostala žiť natrvalo. V tom čase vážne ochoreli obaja moji drahí rodičia a žiaľ, otec na následky ochorenia predčasne zomrel (1983). Dodnes je mi ľúto, že ani ja, ani moja sestra sme s nimi oboma v najhorších časoch nemohli tráviť toľko spoločného času, ako by sme si želali.

Po skončení vysokoškolského štúdia (1985, Mgr.) a po skončení materskej dovolenky som začala pracovať na podnikovom riaditeľstve štátneho podniku Vojenské stavby ako vedúca referátu výchovy a vzdelávania.

Po zmene politického režimu, som v roku 1990 úspešne absolvovala výberové konanie na pracovnú pozíciu vedúceho odborného referenta pre Sekciu personálnej práce na novo vzniknutom Ministerstve hospodárstva Slovenskej republiky. Venovala som sa oblasti odborného vzdelávania na stredných odborných učilištiach, ktoré sa v tom čase stali príspevkovými organizáciami Ministerstva hospodárstva SR. V tom čase sme s niekoľkými spolupracovníkmi zistili, že odborné vzdelávanie a ďalšie vzdelávanie v rezorte potrebuje kvalifikované plánovanie, metodológiu a realizáciu programov, na ktoré ministerstvo nemalo kapacity a navrhli sme vytvorenie novej rezortnej organizácie pre odborné a ďalšie vzdelávanie – Inštitút prípravy povolání a rekvalifikácie, ktorý vznikol ako príspevková organizácia MH SR v r. 1991, a v ktorom som od začiatku jeho činnosti zastávala pozíciu riaditeľky odboru ďalšieho vzdelávania a rekvalifikácie, od r. 1993 pozíciu námestníčky riaditeľa.

Od polovice deväťdesiatych rokov som sa orientovala na medzinárodnú spoluprácu v oblasti ďalšieho vzdelávania a stretla som sa so záujmom viacerých významných zahraničných inštitúcií a ministerstiev členských krajín Európskej únie o spoločné vzdelávacie aktivity a programy, ktoré napokon mali na Slovensku veľký úspech a pomohli mnohým našim schopným manažérom dosiahnuť medzinárodné uznanie a úspechy.

Od roku 1998 som bola zamestnaná na Inštitúte zahraničného obchodu a vzdelávania – rezortnej inštitúcii Ministerstva hospodárstva SR, ktorá vznikla zlúčením troch rezortných vzdelávacích inštitútov, v pozícii námestníčky riaditeľa a riaditeľky sekcie ďalšieho vzdelávania, rekvalifikácie a medzinárodnej spolupráce.

Moje pracovné výsledky a ambície ma, spolu so zahraničnými partnermi predovšetkým zo Spolkovej republiky Nemecko, z Belgicka, Francúzska a Rakúska, v roku 1997 priviedli k založeniu neziskovej organizácie Európsky inštitút postdiplomovej prípravy expertov, kde som paralelne, popri svojom zamestnaní, pracovala v pozícii prezidentky a generálnej riaditeľky. Keď sa aktivity tohto inštitútu rozšírili a založili sme deväť nových organizačných zložiek v Nemecku Belgicku, Rakúsku a Francúzsku, ako aj dcérsku obchodnú organizáciu pre zahraničný obchod, rozhodla som sa v rokoch 1999 až 2001 plným časom venovať vrcholovému riadeniu činností v Európskom inštitúte postdiplomovej prípravy expertov. Súčasne som v týchto rokoch pracovala ako expert pre oblasť rozvoja občianskej spoločnosti pre Úrad vlády Slovenskej republiky. Pri tejto príležitosti chcem oceniť kvalitu výučby anglického jazyka na Gymnázium Giraltovce, ktorú nám poskytoval pán profesor PhDr. Juraj Hromják, ktorá sa pre mňa stala základom pre prehĺbenie mojich jazykových znalostí neskôr na vysokej škole a samoštúdiom a predstavuje jednu zo základných podmienok môjho kariérového vývoja. Postupne som sa naučila aktívne ovládať aj nemecký jazyk, ktorý taktiež využívam v pracovnej i súkromnej sfére.

Druhá polovica deväťdesiatych rokov bola pre mňa naplnená náročnými pracovnými výzvami, novými príležitosťami a úspechmi, ale hlavne stimulujúcou prácou, ktorá spĺňala moje očakávania a poskytovala mi priestor na osobný rozvoj a dokonca zábavu spojenú so spoznávaním nových zaujímavých ľudí a cestovaním.

Pretože moje pracovné aktivity sa často orientovali na obchodné vzťahy, hlavne v zahraničí, rozhodla som sa vtedy zvýšiť si kvalifikáciu v marketingu štúdiom na Fakulte masmediálnej komunikácie Univerzity sv. Cyrila a Metoda, v študijnom programe Marketingová komunikácia (2003, PhDr.).

V roku 2000 som spolu s ďalšími rakúskymi priateľmi a spolupracovníkmi založila občianske združenie Slovensko-rakúsku komerčnú komoru, profesijnú organizáciu združujúcu slovenských a rakúskych podnikateľov za účelom zintenzívnenia obchodných kontaktov, vyhľadávania partnerov a tvorby spoločných podnikateľských projektov a podnikov. V tejto organizácii s volenými funkciami som od jej založenia dodnes v pozícii prezidentky.

Začiatkom roka 2001 som reagovala na priamu výzvu vtedajšieho ministra školstva Slovenskej republiky a úspešne som absolvovala výberové konanie na miesto riaditeľky Academie Istropolitana – organizácie Ministerstva školstva SR na tvorbu a implementáciu koncepcií, stratégií, politík a programov v celoživotnom vzdelávaní v Slovenskej republike. Na mieste riaditeľky Academie Istropolitana pracujem dodnes. Táto organizácia má všetky predpoklady splniť náročné úlohy, ktoré jej Ministerstvo školstva ukladá, hlavne v súvislosti s možnosťami čerpať finančné zdroje zo štrukturálnych fondov prostredníctvom tzv. národných projektov alebo tzv. malých, dopytovo orientovaných projektov financovaných z Európskeho sociálneho fondu.

Aktuálne už tretí a posledný kalendárny rok Academia Istropolitana implementuje dva náročné národné projekty s rozpočtom 80 miliónov Sk, zamerané na vytvorenie a zavedenie otvoreného systému celoživotného vzdelávania v SR pre potreby trhu práce. Priebežne sa

v inštitúcii pripravujú potrebné programové a štrukturálne zmeny na prevzatie funkcií tzv. národnej autority na uznávanie výsledkov neformálneho vzdelávania pre získanie kvalifikácie a pre autorizáciu na udeľovanie certifikácie a akreditácie vzdelávacích inštitúcií a programov v Slovenskej republike.

Takéto náročné pracovné úlohy vyžadujú moje enormné pracovné nasadenie , ktoré znamená prácu 12 , niekedy viac hodín denne, spojenú s častým cestovaním, 6 dní v týždni. Odmenou nie je len nadštandardný príjem, ale hlavne viacnásobne využiteľné výsledky prinášajúce všeobecný prospech a zakladajúce nové rozvojové impulzy. Moje dlhoročné vysoké pracovné nasadenie pravdepodobne pramení z mojich ambícií a zvyku každý úspech si zaslúžiť a neúspech brať ako výzvu. Štúdium na prvej vysokej škole som zvládla aj s narodením a výchovou mojich dvoch, dnes už dospelých detí. Profesia môjho manžela v kombinácii so správnym využívaním môjho času mi umožnila venovať sa rodine aj práci v čase, keď moje deti rástli. Neskoršie vysokoškolské štúdium na druhej vysokej škole moja rodina takmer nepostrehla. Dnes sú už moje deti samostatné, študujú a pracujú. Obidve sú talentované a orientované na spoločenské vedy a umenie.

Moji blízki sú zvyknutí, že neustále študujem a tvorím, pretože sústavne pracujem ako externý expert hlavne Ministerstva školstva SR a ďalších ústredných orgánov štátnej správy (MPSV a R SR, MF SR) pre tvorbu odborných stanovísk, koncepčných a programových dokumentov v oblasti vzdelávania a zamestnanosti.

Pracujem aj ako hodnotiteľ MŠ SR a MPSV a R SR pre projekty podporované z Európskeho sociálneho fondu a ako nezávislý expert na ex ante hodnotenie programových dokumentov a operačných priorít Európskeho sociálneho fondu na budúce programovacie obdobie rokov 2007-2013. Zároveň som tvorcom viacerých projektov vzdelávacích programov financovaných z rôznych grantových schém – Leonardo da Vinci, Socrates, Phare a hlavne z Európskeho sociálneho fondu. Okrem toho reprezentujem Slovenskú republiku v medzinárodných pracovných skupinách – klastroch vytvorených pri Európskej komisii pre oblasť uznávania výsledkov neformálneho vzdelávania pre získanie formálnej kvalifikácie a v pracovnej skupine MŠ SR pre Európsky kvalifikačný rámec.

Súčasná situácia v oblasti celoživotného vzdelávania a zamestnanosti vytvára príležitosti systémovo riešiť jednotlivé problémy hlavne v regiónoch Slovenska a Academia Istropolitana, ktorú riadim, sa snaží významne zasiahnuť do tvorby systémových schém, ktoré by boli schopné problémy skutočne riešiť, nie iba komentovať. Verím, že s tímom mojich interných aj externých spolupracovníkov sa nám bude dariť.

V Giraltovciach žije moja mama a ďalšia rodina , mám tam kamarátov z detstva a spolužiakov, susedov a známych. Veľmi rada sa vraciam do Giraltoviec, aj keď svoje cesty v posledných rokoch spájam s pracovnými povinnosťami na východe republiky, snažím sa na návštevy využiť víkendy. Väčšiu polovicu svojho života som prežila v Bratislave, ale najlepšie sa cítim doma , na východe. Tu ma nikto nevníma ako dievča, čo odišlo za kariérou do hlavného mesta, ale ako „dievča od susedov“. Je veľmi príjemné, ak sa moja rodina a známi v Giraltovciach zaujímajú o môj život s úprimným záujmom , a nie o moju kariéru, o ktorej zväčša nič nevedia, pretože som sa o nej úmyselne príliš nerozširovala. Vždy cítim, že ich záujem je srdečný a žičlivý, a to je pre mňa veľmi povzbudzujúce. Doma sa stále cítim v Giraltovciach. Moje deti nadobudli k môjmu rodnému mestečku podobne srdečný vzťah, strávili tu každoročne veľkú časť svojich prázdnin, vyrastali spolu s kamarátmi z Giraltoviec, naučili sa rozumieť mentalite našich ľudí, rozumieť nášmu šarišskému nárečiu

a vzťahy, ktoré si vytvorili so svojimi rovesníkmi v Giraltovciach, hodnotia ako veľmi úprimné a priateľské. Napriek všetkým pracovným úspechom sa nepovažujem za vzor úspešného človeka, žiadne dobré výsledky neprišli bez vynaloženia úsilia a šťastná náhoda mi priala, len keď som bola pripravená. Ani v osobnom živote sa nestretávam vždy len so šťastím a spokojnosťou, tak ako mnohí iní, zažívam aj sklamanie, zlyhanie, smútok, rovnako ako radosť, šťastie a spokojnosť. Bežný život.

Bolo smutné začiatkom deväťdesiatych rokov sledovať úpadok v meste, spojený so stúpajúcou nezamestnanosťou našich ľudí v celom regióne, so zvyšujúcou sa beznádejou generácie rodičov a odchodom mladých za pracovnými príležitosťami. Počula som veľa smutných rodinných príbehov, videla som bezpríkladnú obetavosť a skromnosť našich rodín a žiadne veľké šance na spokojný život. Napriek tomu považujem našich ľudí za veľmi schopných, vynaliezavých a cieľavedomých. Materiálny nedostatok väčšinu z nich podnecuje k hľadaniu riešení, ktoré zmenia kvalitu ich života.

Mnohí, aj mladí ľudia na východe, ešte nemajú dostatok sebadôvery a prevažuje názor, že tí úspešnejší majú viac šťastia, známostí atď. Nie je to vždy tak. Mojou skúsenosťou je, že najspoľahlivejšou cestou k naplneniu života je veriť vo vlastné sily, spoliehať sa na seba, vedieť, čo chcem a nedať sa ovplyvniť predstavami iných, ani najbližších ľudí, byť cieľavedomý a nezabúdať na slabších. Ak mám porovnať životné postoje ľudí v Bratislave a povedzme ľudí v Giraltovciach, ktorých poznám, tak rozdiel je práve v sebedôvere Bratislavčanov, ich viere vo vlastné schopnosti a v ich cieľavedomosti a naopak, vo viere v šťastné náhody, podporu zvonka a nízke hodnotenie seba samých u ľudí v Giraltovciach.

V posledných rokoch sledujem viditeľné zmeny nielen vonkajšieho výzoru mesta, ale aj zmeny v myslení a postojoch mojich známych. Teší ma, že si naši ľudia postupne uvedomujú, že najväčší zdroj prosperity je v nich samých. Giraltovce opekneli, sú viac upravené a vybudovalo sa viacero nových objektov, ktoré prispievajú k pocitu, že sa mesto prebudilo. Spoločenské a verejné aktivity intelektuálnej elity mesta vždy s potešením sledujem a teším sa z nich. Angažovanosť nadšencov, rozvoj kultúrnych, športových aktivít, srdečné vzťahy s poľskými mestami, prinášajú nielen priamy prospech z konkrétnych aktivít, ale podporujú budovanie vedomia spolupatričnosti občanov mesta a viery, že ťažké časy postupne ustúpia.

Rozvoj regiónov, ktorý je a bude, vďaka štrukturálnym fondom Európskej únie prioritou slovenských vlád na dlhé obdobie, dáva nádej, že aj u nás, na východnom Slovensku sa konečne uplatnia potrebné systémové zmeny.

Ako maturanti na gymnáziu v Giraltovciach sme si na naše oznámenia zo stužkovej slávnosti vybrali ako motto výrok pani Marie Currie- Sklodowskej : „Treba mať vytrvalosť a vieru v seba. Veriť, že niečo dokážem a dokázať to za každú cenu.“ Celkom sa stotožňujem s týmito myšlienkami.

Prajem občanom Giraltoviec všetko najlepšie, dobré podmienky na život v meste, trvalý rozvoj mesta a múdrych odvážnych ľudí v lokálnych riadiacich štruktúrach. Želám Vám všetkým, aby ste sa doma v Giraltovciach cítili najlepšie, a tým, ktorí ste odišli a stále sa vraciate ako ja, prajem, aby ste stále cítili spojenie s domovom. Ďakujem všetkým milým ľuďom, s ktorými sa v Giraltovciach stretávam, svojim učiteľom zo základnej školy a z gymnázia, známym a susedom, za ich priateľské prijatie, ktoré veľmi oceňujem.

ZO ZÁŽITKOV VO SVETE

TÝŽDEŇ ORIENTÁCIE

Prvých dvanásť dní sa nieslo v znamení zorientovania sa. Začala príprava tábora, čistenie chát, príprava postelí, výzdoba menovkami a kresbami, umytá jedáleň, dvor, bazén, kvetinové skalky, táborák, indiánske tepee. Pre vedúcich vydělili chatu, alias bielu kaplnku. Pripomínala kostolík. Miesto oddychu, nočných dialógov, smiechu, sťažností, hier, obedňajšej siesty, kino, učebňa a najmä synonymum úniku od denných a nočných povinností. Dni sa zaplnili upratovaním a prednáškami. Cvičili sme sami na sebe. Chystali sa na prácu s postihnutými. Umývali si navzájom zuby, prebaľovali, menili posteľné prádlo, kým niekto bezmocne ležal na posteli, premiestňovali z vozička na posteľ a späť, absolvovali prednášky o prvej pomoci, hasičský kurz a plavecký test. Po večeroch sme unavení zapadli do jedálne a v rámci bližšieho spoznávania sa predstavovali svoju krajinu pôvodu, hrali divadlo, zabávali sa scénkami. Talentovaní Španieli predviedli tance, Angličanky imitovali Madonnu, Kórejčan Kim bojové umenia, pantomímu, bosoráctvo, africké tamtamy. Tábor talentov. Profesionálne najbližší mi bol Iboo, učiteľ maľby na sklo. Africké slnko omladzuje. Iboo mal 39 rokov, hádali sme mu 25. Podobne Awa a Kwasi. Iboo mi s hrdosťou ukazoval portfólio vlastných prác. Nosil typický africký odev, dlhú džalábu, hrala žltó-červenou farbou. Dodala mu nádych exotiky a ľahkej snečnej nálady. Najmladšia vedúca nedávno prekročila prah dospelosti, najstarší dovšil 42.rok. Našli sme spoločnú reč od prvého dňa. Rozdelili nás do pracovných jednotiek s vedúcim chaty. Awa, Lena, Yokee zo Singapooru, Ruth z Londýna a ja sme bývali v chate Fostwer. Pridelili nám pacientov, študovali sme ich chorobopisy a na otázku Nemky Ruth, ako sa cítíme pred nástupom prvého turnusu, sme s už nacvičeným falošným americkým úsmevom odpovedali, že sa nevieme dočkať.

PRVÁ SMENA

V nedeľu ráno sa mi naskytol pohľad pre bohov. Nastúpená čata v zelených tričkách s logom Camp Allen očakávala pacientov. Prvé autá zaparkovali dolu v údolí. Naskytol sa pohľad na znetvorené tváre, telá bez končatín, neprítomný výraz autistov, vozičkarov, jednoducho, ťažko fyzicky a mentálne postihnutých. Jedným z výcvikov v prvom týždni bolo vžiť sa do pozície nevidomých. So zaviazanými očami ma Rumunka Oana viedla za ruku po chodníku. Ona bola pre zmenu nepočujúca. Jediným spôsobom nášho dorozumievania bol dotyk. Daždívý deň dodal tejto skúsenosti nový rozmer a vedomie, že často opakujúce sa "Na zdravie!" v prípitkoch je na mieste.

Moja pacientka sa volala Julie. Mala 42 rokov, vyzerala o 10 mladšie. Malé, krehké stvorenie, vydávajúce neidentifikovateľné zvuky, v tureckom sede neprestávala pohybovať rukami. S trápnyim pocitom, čo povedať a robiť, som sa pýtala rodiny na fakty. Štúdium chorobopisov sa teraz hodí, pýtam sa, aké lieky užíva, pôsobím múdro a každú chvíľu čakám jej epileptický záchvat. Deň začínal pravidelne o 7.ráno. Obliečť pacientov, ak mali v noci nehodu, rýchlo do sprchy, umyť a prebaľiť, premiestniť do jedálne, pripraviť raňajky, usadiť, nakfmiť a utrieť zababrané ústa. Po každom jedle nasledovala povzbudivá pieseň. Účel minul prostriedky. Z pôvodného úmyslu rozveseliť piesňou sa stala neoblúbená rutina, zrejme kvôli repertoáru. Piesne náboženského charakteru a iné s textom, ktorý svojou zložitosťou neprevyšoval memoračné schopnosti autistu. Na tretí deň piesne liezli všetkým na nervy, ale nikto to na nás nepoznal. Profesionálny prístup. Mnohokrát pohľad na spolustolujúcich vzal

chut' do jedla. Kadiaľ dnu, tadiaľ von, sem tam si niekto vyložil protézu na stôl, a keď povolili zdržiaky, jednotka rýchlej pomoci, teda ja, som viezla pacienta na toaletu. Nehody boli na dennom poriadku. Hneď prvý deň sa Julie na to všetko doslova vy..... a ja som takmer nahliadla na svoj obed druhýkrát. Aby to malo grády, mala hnačku. Úbohá Julie netušila, čo sa deje.

Po raňajkách nasledovali dve doobedňajšie aktivity. Striedavo bazén, hudba a maľovanie. Poslednú činnosť si obľúbili predovšetkým vedúci a vytvorili zaujímavé a nie najhoršie práce. Bohužiaľ, aj to sa po čase zunovalo, opakované 100-krát. Vozičkári sa bazénu vyhýbali, namiesto toho si posadali do kruhu a s nástrojmi v rukách vydávali skvelý disharmonický zvuk. Julie a jej podobní si to odsedeli ponorení do svojho sveta. Hodinu a pol obedňajšieho voľna vychutnali vedúci pre seba. Nahrnuli sa do kaplnky, zašili sa niekde, kde nebol výhľad, a odpočivali. Cez deň bol každý zaujatý povinnosťami, mali sme zákaz zdržiavať sa v skupinkách a debatovať o tom, aké je to vyčerpávajúce. Neprišli sme sa sem baviť ako v iných normálnych táboroch, ale venovať sa pacientom.

Natália Ostrowská

VIDELI SME, ČÍTALI SME, POČULI SME

Prečo rodičia nechránia deti

Sme na prahu letných prázdnin, kedy budú mať naše deti dostatok času na dospanie nedospátého, na zábavu, hru, dostatok voľna, ktoré im počas roka chýbalo. Je len prirodzené, že sa na tzv. veľké prázdniny tešia. Mnohým rodičom však práve toto robí vrásky na čele. Ako dopriať svojim deťom všetko to, na čo sa tešia, ale najmä dohliadať na ich bezpečnosť. Alarmujúce sú čísla o detskej úrazovosti na Slovensku, preto sú aktuálne na zamyslenie práve teraz.

Životy približne dvesto slovenských detí každoročne vyhasnú v dôsledku ťažkých úrazov. Je to jedno z najhorších čísel spomedzi krajín Európskej únie, viac detí zomrie na následky úrazu už len v Litve, Lotyšsku a Estónsku. Najbezpečnejšie sa žije deťom vo Švédsku. Podľa odborníkov je príčina v ľahostajnosti rodičov, ale aj spoločnosti k ochrane detí pred úrazmi. „Ako sa my správame, podľa toho vychovávame aj deti. Rodič musí pociťovať zodpovednosť za život dieťaťa, a preto ho má v aute automaticky pripútať do sedačky. Rovnako spolu s bicyklom a lyžami má rodič kúpiť dieťaťu hneď aj prilbu. V zahraničí sú už ochranné prilby pri športe povinné.

Vyššie štyridsať percent smrteľných úrazov detí vzniká pri dopravných nehodách a pádoch. Ďalšie úrazy s tragickými následkami tvoria popáleniny, utopenia, otravy. Podľa štatistik je počet úmrtí detí na Slovensku taký vysoký, že každoročne by bolo možné zavrieť sedem školských tried. Z detí, ktoré ťažký úraz prežijú, ročne až dvesto ostáva ťažko zdravotne postihnutých.“

Najčastejšie príčiny úrazov detí

- až k 40 % z nich dochádza pri autonehodách
- detská sedačka pritom zníži riziko smrti až o 95 percent
- v krajinách, kde v husto obývaných častiach miest zaviedli obmedzenia rýchlosti na 30 km/h, úrazovosť detí poklesla
- medzi ďalšie príčiny smrteľných úrazov detí patria utopenia, požiare, pády a otravy
- najčastejším miestom utopenia dieťaťa je záhradný bazén
- najohrozenejšou časťou tela dieťaťa je hlava
- v roku 2004 zomrelo na následky úrazov 211 detí a mladých ľudí
- za každým úmrtím je 160 hospitalizácií a 2000 ošetrovaných detí v ambulancii

V súvislosti s detskou úrazovosťou v našom obvode, blížiacimi sa prázdninami som poprosila o vyjadrenie MUDr. Harčarikovú a MUDr. Hrinka. Zhodli sme sa v tom, že nie sú to žiadne špecifické úrazy, ktoré by charakterizovali našu oblasť, ale bežné úrazy pri hrách, typické pre to-ktoré obdobie.

M. Gazdičová
/ Štatistické údaje – Pravda /

Úspechy Gymnázia Giraltovce v školskom roku 2005/2006

Posledný júnový deň bol tak ako každý rok dňom, ktorý veľa zmenil. Školy stíchli, školské lavice osameli a kroky žiakov nepovedú nasledujúce 2 mesiace k školským bránam, ale nájdu si iné chodníčky. Z prvákov sa stali druháci, z tretiakov štvrtáci a učitelia uzavreli ďalší školský rok.

Gymnázium v Giraltovciach naplnilo školský rok 2005/2006 mnohými úspechmi, a to nielen vo výchovno-vyučovacom procese, ale aj v mimoškolskej činnosti. V tomto školskom roku navštevovalo školu 348 žiakov, z ktorých 137 prospelo s vyznamenaním, 103 prospelo veľmi dobre a prospelo 106 žiakov.

Maturitné skúšky mali v tomto roku už po druhý raz novú podobu. Pristúpilo k nim 62 žiakov. Ústnym maturitným skúškam predchádzalo písomné preverovanie vedomostí v rámci externej a internej časti písomnej maturitnej skúšky, v ktorej naši maturanti jednoznačne obhájili svoje vedomosti.

Veľkú tvorivú aktivitu sme prejavili v uplynulom školskom roku v krúžkovej činnosti. Na škole pracovali záujmové krúžky, ktorých činnosť sa neobmedzila len na školské aktivity, ale žiaci sa zapojili do okresných, krajských i celoslovenských súťaží.

O všestrannosti našich študentov svedčí fakt, že sa zúčastnili súťaží, ktoré sa týkali rôznych predmetov : matematika, slovenský jazyk a literatúra, nemecký jazyk, anglický jazyk, informatika, etická výchova, telesná výchova atď.

Naši žiaci dosiahli tieto konkrétne úspechy:

Matematika :

Kristián Kosár (príma) – 2. miesto v okresnom kole Pytagoriády.

Mária Digoňová (príma) - 3.miesto v okresnom kole Matematickej olympiády.

Dominika Pališínová (príma) – úspešne reprezentovala školu v okresnom kole Matematickej olympiády a matematickej Pytagoriády.

Gabriel Matik (tercia) – 3.miesto v okresnom kole Matematickej olympiády;

- 3. miesto v okresnom kole matematickej Pytagoriády.

Peter Cyprich (tercia) – 1.miesto v okresnom kole matematickej Pytagoriády;

- 3.miesto v okresnom kole matematickej Pytagoriády.

Natália Vašková (tercia) – 2. miesto v okresnom kole matematickej Pytagoriády.

Marianna Križánková (kvarta) - 1. miesto v okresnom kole Matematickej olympiády;

- ocenenie “ úspešný riešiteľ “ v krajskom kole Matematickej

olympiády.

Matúš Andrijko (kvarta) – 3. miesto v okresnom kole Matematickej olympiády.

Týchto žiakov na súťaže pripravovala Mgr. Čížeková.

Peter Cauner – úspešne reprezentoval školu v krajskom kole Matematickej olympiády, pracoval pod vedením Mgr. Bačkayovej.

Slovenský jazyk a literatúra :

Mária Digoňová (príme) – ocenenie za vlastnú tvorbu v literárnej súťaži Pavlovičov literárny Svidník.

Ivana Rubisová (kvarta) – 1.miesto v okresnom kole Hviezdoslavovho Kubína;

- ocenenie za výborný prednes v krajskom kole Hviezdoslavovho

Kubína.

Juliána Petrovičová (sexta) – 1.miesto v okresnom kole Hviezdoslavovho Kubína;

- ocenenie vo vlastnej tvorbe v literárnej súťaži Pavlovičov

literárny Svidník.

Martin Roba (septima) – 2. miesto v okresnom kole Hviezdoslavovho Kubína.

Týchto študentov pripravovala PhDr. Vaľovská.

Anglický jazyk :

Rastislav Čorej (kvarta) – 2. miesto v okresnom kole Olympiády v anglickom jazyku.

Peter Cigán (septima) – 3. miesto v okresnom kole Olympiády v anglickom jazyku.

Erika Jurčová (2.A) – 3. miesto v okresnom kole Olympiády v anglickom jazyku.

Títo študenti pracovali pod vedením Mgr. Čorbovej.

Nemecký jazyk :

Matúš Hliboký (1.A) – 3. miesto v okresnom kole Olympiády v nemeckom jazyku, na súťaž ho pripravovala Mgr. Vargová.

Etická výchova :

Lenka Novotná (1.A) – úspešne reprezentovala školu v krajskom kole Olympiády ľudských práv, jej prípravu viedla Mgr. Fedorková.

Informatika :

Milan Biroš (kvinta) – 2. miesto v súťaži o najlepšiu prezentáciu v teleprojekte Najkrajšie Vianoce, pracoval pod vedením Mgr. Meščanovej.

Telesná výchova :

E.Tomko, J.Čabala, E.Billý, M.Mariňák – 2. miesto v okresnom kole súťaže družstiev v stolnom tenise ZŠ, pripravoval ich PaedDr. Bačkay.

J.Vaľovský, S.Pankuch, J.Čabala, E.Billý, P.Varga, J.Štefánik, T.Harčarik, T.Bakaľar, B.Geffert

– 2.miesto v okresnom kole v basketbale ZŠ, pripravovali sa pod vedením PaedDr.Bačkaya.

M.Tomka, M.Biroš, T.Vaško, J.Vaľovský, S.Pankuch, J.Čabala, E.Billý, P.Varga, J.Štefánik, T.Harčarik, T.Bakaľar, B.Geffert

- 3.miesto v okresnom kole vo volejbale ZŠ, ich prípravu viedol PaedDr.Bačkay.

E.Billý, M.Mariňák, D.Surgent – 3.miesto v okresnom kole v streľbe ZŠ,

pri príprave na súťaž ich viedol PaedDr. Bačkay.

V.Kulpa, D.Makuch, M.Dzurík, J.Čorba, J.Pankuch, I.Peleščák, R.Tvardzik, D.Tkáč, J.Vachal

- 3. miesto v okresnom kole v basketbale SŠ, prípravu viedol PaedDr. Bačkay.

D.Fedáková, L.Hecová, M.Jamroškovičová, J.Nemcová, E.Kolesárová, K.Havrilová, M.Rubisová, M.Ciganová, K.Strončeková, S.Pavlíková – 4. miesto v okresnom kole v basketbale SŠ, pripravoval ich Mgr. Pališčák.

D.Tkáč, P.Tkáč, M.Dzurík, M.Paľa, V.Kulpa, Makuch, R.Tvardzik, M.Roba, M.Čorba, M.Adamčík, M.Šimoňák, F.Mihok, J.Kočiš, J.Čorba, J.Fiľakovský

– 1. miesto v okresnom kole vo futbale SŠ, žiakov pripravoval PaedDr. Bačkay.

K.Strončeková, S.Pavlíková, E.Kožlejová – 1.miesto v okresnom kole v športovom trojboji, prípravu na súťaž viedli PaedDr. Bačkay a Mgr. Pališčák.

D.Vojsová, M.Medvecová, K.Bartošová, P.Šrámková, M.Cigánová

– reprezentovali školu v okresnom kole vo volejbale SŠ, študentky pri príprave viedol PaedDr. Bačkay.

J.Štefánik, S.Pankuch, Ž.Miženková, L.Pavlišinová – 2.miesto v súťaži mladých záchranárov CO, žiakov pripravoval PaedDr. Bačkay.

M.Tomka, M.Biroš, T.Vaško, J.Čabala, E.Billy, P.Varga, J.Štefánik, T.Harčarik, T.Bakal'ar, B.Geffert, M.Mariňák, S.Pankuch, J.Vaľovský

- reprezentovali školu na medzinárodnom turnaji vo volejbale a futbale v Poľsku. Prípravu žiakov viedli PaedDr. Bačkay a Mgr. Pališčák.

V dňoch 22. – 26. júna 2006 prebiehala po celom Slovensku akcia pod názvom Beh olympijského dňa, do ktorého sa zapojila aj naša škola. Organizačne tento deň pripravili PaedDr. Bačkay, Mgr. Čížeková a Mgr. Pališčák.

Študenti Gymnázia v Giraltovcich sa zapájajú do projektov, ktoré sa týkajú nášho regiónu, nášho štátu, ale aj celej Európy. Výsledkom snažení triedy kvarty pod vedením Mgr. Bogľarskej je peňažná výhra v prospech školy v súťaži „ Superkvíz “, ktorú organizoval T – MOBILE. Dominik Tkáč a Martin Roba, študenti septimy, úspešne reprezentovali našu školu v súťaži PSK Priateľské kraje v zjednotenej Európe. Pri príprave ich viedol Mgr. Tomka.

V tomto školskom roku sa konali aj ďalšie akcie, v ktorých mohli gymnazisti a ich učitelia ukázať svoje schopnosti, niektoré sa týkali priamo gymnázia, iné súviseli s dianím v našom meste. Ako príklad môžeme spomenúť stretnutie absolventov Gymnázia v Giraltovcich po 50-tich rokoch, z mimoškolských programov najviac zaujala Slávnostná akadémia venovaná Adamovi Hlovíkovi, ktorá bola súčasťou osláv 590. výročia prvej písomnej zmienky o Giraltovcich. Obe tieto akcie pod organizačným a režisérskym vedením Mgr. Evy Fedorkovej a PhDr. Blanky Vaľovskej pripravili žiaci septimy, sexty, kvinty a 1.A.Slávnostná akadémia vznikla v spolupráci Gymnázia v Giraltovcich so ZUŠ v Giraltovcich.

V školskom roku 2005/2006 sme neboli ľahostajní ani k programom, ktoré sa týkajú nášho zdravia a životného štýlu. Akcie, ako napríklad Deň výživy, Deň nefajčenia, Deň mlieka a 1.ročník Dňa narcisov, organizačne pripravila Mgr. Bogľarská.

Riaditeľstvo Gymnázia v Giraltovcich chce poďakovať všetkým žiakom, ktorí venovali mnoho času a veľa síl príprave na všetky menované akcie, projekty, súťaže a všetkým vyučujúcim, ktorí ich pri týchto snahách viedli, usmerňovali, rozvíjali ich talent a schopnosti, lebo to mnohokrát robili aj na úkor svojho voľného času.

Mgr. Adriana Katuščáková

DEŇ CENTRA VOĽNÉHO ČASU.

Centrum voľného času v Giraltovcich má svoje logo „usmievavé slniečko“ a také veru aj bolo v deň, ktorý jeho pracovníci pripravili a venovali všetkým deťom v našom meste.

Jún je mesiac, ktorý už od prvého dňa patrí našim deťom. Prvý deň je ich Medzinárodný deň detí a tie ďalšie sú vyvrcholením ich školskej práce - očakávanie dobrých vysvedčení, patria tu rôzne školské výlety za poznávaním historických a kultúrnych pamiatok našej vlasti, sú to aj turistické výlety a rôzne podujatia na bicykloch i peši, súťaže a kvízy a rôzne zaujímavosti, ktoré pre ne pripravuje aj CVČ. Nesporne k nim patria: výlet do krásnej Zádielskej doliny, na Kapušiansky a Zborovský hrad, do Bardejovských Kúpeľov či vedomostná súťaž pre žiakov ZŠ k 590. výročiu prvej písomnej zmienky o Giraltovcich.

Najväčšie a najatraktívnejšie podujatie mesiaca, ktoré bolo zároveň vyvrcholením činnosti v tomto školskom roku bolo podujatie „ Deň CVČ “, ktorý sme uskutočnili v Parku mieru pre všetky vekové kategórie našich školákov. Otvorili ho tanečné krúžky CVČ, prítomným sa prihovorili p. Ján Rubis, primátor nášho mesta, p. Ján Vook, riad. CVČ, p. Ján Čížek, riad.

ZŠ. Všetci zaželi detom príjemný deň plný pestrého programu, dobré vysvedčenia a krásne a slnečné prázdniny plné radosti a hier i oddychu, a tak sme potom spoločne čakali na nášho hosťa, ktorý bol prekvapením-darčekom detom k ich sviatku. Celý amfiteáter sa roztlieskal, keď na pódium prišiel účastník „Superstar“, Martin Krausz. Pesničky v jeho podaní vyburcovali do spevu a veľmi príjemnej nálady všetkých prítomných. Mladý spevák Martin Krausz sa svojmu tiež mladému publiku srdečne poďakoval, páčilo sa mu u nás a sľúbil, že určite do Giraltoviec ešte príde. Vôbec mu neprekážalo, že vyhlásená hodinka autogramiády sa predĺžila, jednoducho sa medzi nami cítil veľmi dobre. Že medzi nás aj obrazne povedané zapadol, o tom svedčilo tričko /dar od riad. CVČ/ s logom CVČ a nášho slniečka, ktoré si hneď na javisku za veľkého potlesku detí aj obliekol. Len čo spevák dospel, už sa deti hrnuli na autogramiádu a k atrakciám, ktorých bol plný park. Pre tých najmenších bol najzaujímavejší skákací dom, ale vyšantili sa v ňom deti bez rozdielu veku. Ďalšou atrakciou bolo „Ródeo“, mnohí si ho vyskúšali viackrát. Urobili sme aj súťaž, kto najdlhšie vydrží sedieť a držať sa býka iba jednou rukou, súťaž bola pre starších žiakov a štyria najlepší si z nej odniesli pekné vecné ceny. Rušno bolo aj v stánku profesionálnej armády, tu naši hostia detom nielen porozprávali o svojej práci, ale ich aj obdarovali peknými darčekom, či pri vojenskej polícii. Deti veľmi zaujímalo, ako pracujú hasiči, a tí im predstavili všetku techniku, ktorú pri zásahoch používajú. Ako to robia, pocítili mnohí, keď sa im ušlo osvieženia zo striekačiek, v tejto horúčave to im aj dobre padlo. Nielen chlapci, ale aj dievčatá sa živo zaujímali, čo dokáže taký policajný pes. Takže „Rex“, bol v akcii a spolu so svojím psovodom ukázal zvedavým deťom, čo vie.

Na futbalovom ihrisku bolo vyhodnotenie futbalovej ligy v šk. r. 2005/2006. Najlepšie mužstvá sa potešili krásnym a hodnotným vecným cenám. Súťaž prebiehala pod záštitou primátora mesta, ktorý spolu s riad. CVČ im tieto ceny odovzdali. Ocenení boli aj najlepší strelci : F. Paljan ŠZŠ – 62 gólov, Stano Kyseľ ZŠ Kurima – 55 gólov. Najlepším hráčom ligy bol Patrik Čurlík ZŠ Giraltovce, ktorý dal 48 gólov. Po vyhodnotení ešte prítomní súťažili v strieľaní jedenástok a najlepší T. Kovalčík sa potešil vecnej cene - lopte.

Pekný slnečný deň plný detského šantenia a džavotu sme ukončili v popoludňajších hodinách. Deťom sme ešte raz popriali pekné prázdniny, ktoré môžu tráviť aj s nami v CVČ v letnom a prímestských táboroch.

Helena Sušinková

DEŇ DETÍ

Tak tento rok Deň detí bol v Giraltovciach zaujímavý pre každé dieťa. Mne sa páčilo všetko : Martin Krausz príjemne prekvapil. Jazda na býkovi bola znamenitá. Mladší sa cítili fajn v skákacom hrade. Veľmi dobré boli policajné jednotky a armáda. Tento Deň detí už bol iný ako tie minulé.

Maťo Čorba, 9. A

Som rád, že dospeláci si spomenú na Deň detí. Mne sa to veľmi páčilo. Začiatok bol veľmi pekný. Martina Krausza všetci obdivovali. Mňa zaujali zbrane, ktoré nám ukazovali ozbrojené sily.

Tomáš Tomko 9.A

Ja si myslím, že tento Deň detí bol najbohatší zo všetkých. Neboli to len športy, futbal, volejbal, ale aj zábava v podobe skákacieho domu pre tých mladších a pre nás starších býcie ródeo aj Martin Krausz dodal svojimi piesňami tú správnu atmosféru. Policajnú, vojenskú

a hasičskú techniku obdivovali najmä tí menší, ale policajné zbrane sme si vyskúšali aj my starší. Ani futbalisti nezostali bez zábavy, lebo mali otvorené ihrisko s umelou trávou. Mne sa tohoročný Deň detí veľmi páčil. Malo to šmrnc.

Kubo Kristiňák 9.A

SRRZ informuje...

Slovenská rada rodičovských združení so sídlom v Poprade uskutočnila niekoľko zaujímavých a prítlačivých podujatí nielen celoslovenského, ale aj medzinárodného rozsahu. Veľmi peknu, ale aj dôležitou bola výstavka výtvarných prác detí zo Slovenska a Poľska v Španielsku. Výstavka bola pokračovaním projektu „Barcelona 2005 pod názvom „Po stopách Antónia Gaudího „Vernisáž prác žiakov aj ich pedagógov sme otvorili v kultúrnom centre Braval v Barcelone dňa 28.apríla 2006 za prítomnosti honorárneho konzula p.Joana F. Tossedemer, p. Diega Barrosu, prezidenta EPA, riad. kult. centra, hovorkyne nášho veľvyslanca v Madride p. Jána Valka a hostí, ktorí tvorili našu delegáciu. V otváracom programe sme predstavili našu kultúru nielen spevom a tancom ,ale aj našimi krojmi, ktoré sa Španielom zapáčili. Výstavka trvala do 3. mája 2006 a bude pokračovať po mestách na Slovensku, odkiaľ boli deti, ktoré sa tohto projektu zúčastnili. V tomto projekte sme navštívili mnohé mestá ,ktoré majú krásne historické a kultúrne pamiatky či to už bol kostol Svätej Rodiny v Barcelone, ktorý sa stavia už niekoľko rokov a ukončený bude v r.2026 pri 100. výročí Antonia Gaudího. V tomto kostole som bola aj minulého roku, práce na ňom pokročili, ale aj tak je vidieť, že stavba pomaly, ale precízne napreduje, pretože sa stavia iba z milodarov tak, ako si to prial jeho projektant A. Gaudí. Je to skutočne skvostné dielo, ktorého majestátnosť je poznačená veľkým umením, múdrosťou tohto vzácneho umelca. Navštívili sme aj kostol v Girone či na Monserate, tiež podmorské múzeum v Barcelone a rôzne turistické atrakcie, ktoré „západný svet“ vie lepšie, aj keď oveľa drahšie ponúknuť. Ďalším podujatím SRRZ bol EURÓPSKY FESTIVAL UMELECKÉHO ŠKOLSTVA, ktorý sa konal dňoch 19.-21.mája 2006 pod záštitou Ministerstva školstva SR. Jeho motto: *Farba a energia môjho života* bolo doslova naplnené, lebo tá energia a rôznorodosť hudby a spevu sa nami prelievala počas celého jeho trvania. Umožnilo nám to mnoho talentovaných detí, ktoré sa zišli zo ZUŠ celého Slovenska / aj naši gitaristi/, ale aj z Čiech, Maďarska, Poľska a Ruska.

Otvárací koncert bol v Spišskej Novej Vsi a záverečný bol v Poprade. Festival sprevádzali rôzne podujatia: svätá omša, návšteva zámku v Markušovciach, Zámku Dardanely so sprievodnými koncertmi a vystúpeniami na peších zónach v obidvoch mestách, s návštevou Kežmarku a nočnou prehliadkou hradu, prijatím našich hostí primátorkou mesta S.N. Ves na Radnici Mgr. A. Fedorovou . V Poprade našich hostí prijal viceprimátor Mgr .Gustáv Dobák . Mesiac máj bol bohatý na mnohé podujatia a my sme boli pozvaní do Poľska – mesta Poznaň na Medzinárodnú integračnú slávnosť „ DETI – DEŤOM „. Jej šiesty ročník sa niesol pod názvom „Poznáš svojich susedov ?“ Zúčastnili sa ho mnohé deti zo špeciálnych a integrovaných škôl z rôznych európskych štátov, ktoré súťažili v rôznych športových disciplínach, spoznávali historické pamiatky Poznane a jej okolia a jeden večer venovali koncertu detských súborov a stretnutiu s čestnými patrónmi mesta a Wielkopolského vojvodstva. My sme mali tú česť, že sme otvárali tento koncert krásnym programom detí zo ZUS Poltár, Spišská Nová Ves a ZŠ Krásno nad Kysucou a ŠZŠ Poprad. Odmenou pre našu delegáciu bolo prijatie v kancelárii nášho konzulátu veľvyslancom p. Ružičkom a honorárnym konzulom Piotrom Stydzinským.

Toto prijatie a poďakovanie urobilo veľkú radosť aj mne, pretože som bola vedúcou našej výpravy, a tak som prevzala ďakovný list a vecnú cenu i darčeky pre účinkujúcich od usporia-

dateľov. Spoločne s čl. VV SRRZ p. Vlastou Kozákom sme odovzdali naše pozdravné listy a darčeky – krásne sklenené lýry / symbol tohtoročného Festivalu ZUŠ/ zástupcom mesta Poznaň a tým ,ktorí toto krásne podujatie zorganizovali.

Zápis do kroniky či fotografovanie a osobné poďakovanie za krásnu reprezentáciu nášho Slovenska, našich ľudových piesní a tancov, ale i modernej hudby , ktoré sa našim účastníkom dostalo z úst tých najpovolanejších, zaiste budú nadhlo v ich pamäti a slová povzbudenia v ich mimoškolskej činnosti ich budú sprevádzať vždy, keď so svojim umením pôjdu potešovať i zabávať iných ľudí, lebo talent , ktorý majú od Boha, sa rozvíja iba tým, že ho prinášame ako potešenie iným.

Helena Sušinková

Cyrilo – metodská misia na našom území

5. júl bol venovaný spomienke príchodu Cyrila a Metoda na naše územie. Na rôznych miestach Slovenska sa konali spomienkové slávnosti. Najväčšie v starobylej Nitre a pod Hradom Devín, kde sa stretlo niekoľko tisíc Slovákov z celého sveta. Kultúrni, cirkevní predstavitelia, historici venovali tejto téme veľkú pozornosť, mohli sme ich počuť v médiách po celý deň. Patrila im aj spomienka v našom rím. kat. kostole, ktorého patrónmi sú práve títo solúnski bratia Cyril a Metod.

Cyriľ a Metod prišli na Veľkú Moravu roku 863. S ich menom je spojená slovienska kultúra, predovšetkým jazyk. Konštantín – Cyril (827-869) a jeho brat Metod (815-885) sú považovaní za zakladateľov slovanského písomníctva! Knieža Rastislav v posolstve cisárovi Michalovi III. roku 862 žiadal do svojej zeme učiteľov, ktorí boli schopní okrem iného kodifikovať aj právny poriadok. Teda najstarším súdnym zákonníkom pre ľud je cyrilometodejský zákon pod oficiálnym názvom Zákon sudnyj ljudem (Súdny poriadok pre laikov). Je najstarším zákonníkom v slovanskom svete!

M. Gazdičová

Z činnosti nášho pediatrického zariadenia ESKULAP

Zdravotnícka starostlivosť pre deti a dorast v regióne Giraltovce a okolie je zabezpečovaná zdravotníckym zariadením majúcim samostatnú právnu subjektivitu a nesúcim názov NZZ ESKULAP s.r.o.. Jeho činnosť je zabezpečovaná, dvomi zdravotníckymi obvodmi v nájomnom vzťahu v priestoroch Polikliniky Giraltovce.

V súlade s koncepciou starostlivosti o deti a dorast ťažisko jeho celkovej práce spočíva v preventívnej činnosti v dôslednom plnení imunizačného plánu – očkovaní a preočkovaní kladúceho základ zdravia do dospelosti. Ide o základné očkovania: diftéria, tetanus, pertusis, vírusová hepatitída B, TBC, hemofilusintluenze, detská obrna, osýpky, ružienky a mumps, ktoré sú plne hrazené zo zdravotného poistenia. Poskytujeme aj doplnkové očkovanie proti zápalu mozgových blán, hepatitíde A,B a chrípke, ktoré pre zdravie jedinca nie je hrazené zdravotné poistenie. V rámci prevencie vyhladávame a realizujeme vyšetrenia na cholesterol, cukry a triglyceridy. Ďalej sledujeme psychický a fyzický vývoj detí. V rámci liečebnej starostlivosti prislúcha nášmu zariadeniu prednemocničná práca lekárov línie prvého kontaktu.

Aj keď zariadenie pracuje v periférnom okrese Slovenska ,ochrana zdravia a chorobnosť je porovnateľná s priemerom celého Slovenska.

Na celkovej chorobnosti najväčším percentom sa podieľajú choroby dýchacích ciest, viazané zväčšia na sezónnosť: zima, jeseň a jar, keď nám nastupuje chorobnosť alergií /kvitnúce trávy, peľ,.../. Nasledujú choroby zažívacieho ústrojenstva, infekcie močových ciest, zmyslových orgánov, krvi a krvotvorných orgánov a v poslednej dobe aj nádorové ochorenia detí.

Nebezpečným pre populáciu detí a dorast je nastupujúce letné obdobie, keď v porovnaní s ostatnou sezónou je zvýšený výskyt úrazov. Nejde len o bežné úrazy, ktoré sa zvládajú na ambulanciách ,ale i o úrazy nesúce i následky v dôsledku neopatrnosti detí a nezodpovednosti rodičov, keď deti bez rodičov užívajú cestné komunikácie na bicykloch, kolieskových korčuliach, skatebordochoch. Sú to úrazy končatín, hlavy, hrudníka, ale i brucha. Upozorňujem na túto povinnosť starostlivosti rodičov, kedy poisťovne nemusia v plnom rozsahu znášať takúto zdravotnú starostlivosť.

MUDr. J. Hrinko

DOBRÁ VEC SA VYDARILA

Tá dobrá vec sa vydarila aj tentoraz, presne po štyroch mesiacoch, tak ako to bolo vo februári avizované aj prostredníctvom nášho časopisu.

Zopakoval sa už osvedčený scenár, oznámenie telefónom, rozhlasom aj písomne na obecné úrady, školy a inštitúcie.

Tentoraz bol rozpačitejší začiatok odberu, kedy darcov bolo pomenej až vôbec. Organizátori sa zmobilizovali a po návšteve susedných výrobných dielní našli pochopenie u zamestnávateľa pracovníčok a čakáreň sa začala naplňať. Odber krvi uskutočnila Národná transfúzna služba SR pracovisko Prešov, Hollého 14. Navštívila som miesto odberu na našej poliklinike ráno a opakovane o 11. hodine, presne v čase z februára, kedy bolo už 50 odberov, teraz v júni v tom istom čase 33 odberov. Ale aj teraz lekárka so svojim tímom bola spokojná a úspešnosť akcie pripisuje úsiliu organizátorov, ktorých snahu a poďakovanie mám tlmočiť aj cestou nášho časopisu. Pani Verešpejová, pracovníčka na poliklinike, zhodne aj ostatní zúčastnení, tiež pani doktorka zo skúsenosti rátajú s tým, že letné mesiace bývajú slabšie na počet dobrovoľných darcov krvi. Konkrétne u nás chýbali prvodarcovia z februára, ktorí z oboch stredných škôl po maturite odišli. Tentoraz ale bolo na porovnanie s februárom aj viac darcov z okolia. Tento júnový odber krvi mal aj určitý symbolický význam, pretože práve jednému z júnových dní patrí Svetový deň zdravia.

O štyri mesiace nás oslovia podobné výzvy, akcia sa zopakuje s podobným scenárom. Stretnú sa tam možno tí istí, verím, že sa pridajú ďalší a iste tam nebudete chýbať ani vy. Veď tejto drahocennej tekutiny nikdy nie je dost.

Počet darcov krvi v tento deň bol 33 . Z nich boli títo prvodarcovia: Ľudmila Nemcová Okružle, Monika Mašlejová Gíraltove, Mária Šteklová Brezov, Kvetoslava Durkačová Koprivnica, Adela Babejová Kuková, Júlia Jurčová Želmanovce, Iveta Romanová Kobylnice, Jana Jarinová Marhaň, Renáta Kendrová Koprivnica, Ladislav Horvat Lascov, Ján Hliboký Gíraltove, Rastislav Pališčák Mestisko, Tatiana Janošková Brezov, Iveta Šestáková Koprivnica, Jana Timková Lužany.

TRH ZAUJÍMAVOSTI

Jedzte aj podľa farby.

Červené jablká, zelený šalát, oranžová mrkva, fialové čučoriedky. Aj farba toho, čo jeme, má svoj význam. Najfarebnejšia je už na prvý pohľad zelenina a ovocie.

Zelená - je symbolom sviežosti. S príchodom jari a leta je konzumácia šalátov, zelenej kapusty, hrášku či špargle jednoduchšia ako v zime. Zelené druhy zeleniny, napríklad zelené vňate, špenát alebo šalát sú zdrojom vápnika a železa. Zelenina so zeleným sfarbením sa však vyznačuje aj vysokým obsahom látok s antioxidantnými vlastnosťami. Tieto zložky stravy pomáhajú nášmu organizmu brániť sa aj pred takými závažnými chorobami, akými sú srdcovo-cievne či nádorové ochorenia.

Červená a oranžová farba – znamená v prírode jasné stop. Potraviny s oranžovým, ružovým a červeným sfarbením sú zväčša bohaté na vitamín C a karotenoidy. Napr. beta-karotén, z ktorého sa v našom tele tvorí vitamín A. Táto látka takisto patrí medzi látky, ktoré pomáhajú chrániť pred zhubnými nádormi pľúc, pažeráka či hrubého čreva. Konzumácia beta-karoténu má vplyv aj na farbu pokožky. Pomôže jej krásne zhnednúť pri opaľovaní a udržať si hnedú farbu/jablká, čerešne, paradajky, melóny, červené grapefruity, jahody, ríbezle/.

Bordová až fialová farba - brusnice, hrozno, baklažány či višne svojou farbou vynikajú spomedzi všetkých ovocí a zelenín. Nevšedné tmavofialové sfarbenie dodávajú zelenine a ovociu farbivá zo skupiny antokyánov. Tieto biologicky účinné látky majú tiež významný ochranný účinok na ľudský organizmus. Tieto potraviny zväčša obsahujú aj veľa vlákniny, železa a vápnika.

- Olivový olej, mandle, hnedá ryža – bojovníci proti vráskam.
- Špenát a vôbec tmavá listová zelenina – budete bez modrín.
- Morské plody, cesnak, zrná – pružnosť kože.

Ako zmierniť príznaky alergických ochorení

Peľová sezóna je v plnom prúde. Pre zmiernenie príznakov alergie **Prof. Ivan Hruškovič CSc**, nestor slovenskej alergológie odporučil dva až trikrát týždenne pobyt v soľnej jaskyni. Relaxačná miestnosť je prevoňaná morskou soľou, na ležadlách odpočívajú za príjemnej hudby a mäkkého osvetlenia klienti. Keď zavriete oči a vnímate hudbu so šumením vln a škrekotom čajok, skutočne máte dojem, že sa nachádzate pri mori. Všade je cítiť intenzívnu vôňu soli. K tomu treba dodať, že soľ z Mŕtveho mora nie je z podzemia. Umelá soľná jaskyňa zo soli z Mŕtveho mora nemá snahu vytvoriť prostredie ako pri Mŕtvom mori alebo pod zemou v soľnej bani. Ide o využitie pozitívnych účinkov soli z Mŕtveho mora, o ktorých

nikto nikdy nepochyboval, v našich podmienkach, t.j. pri teplote od 20 do 24 stupňov a optimálnej vlhkosti vzduchu, čo je od 50 do 60 percent.

Prof. MUDr. Jiří Homolka, DrSc., prednosta I. pľúcnej kliniky 1. LF UK Praha: „Léčivé účinky soli jsou známé celá staletí, dnes se k tomuto zdroji zdraví vracíme. Příkladem je léčba, jakou podstupovali pacienti v 30. letech 19. stol. v solném dole Wieliczka v Polsku, kde se od roku 1958 už běžně léčilo astma, choroby horních a dolních dýchacích cest a alergická onemocnění. Stejně tak dobře víme, že při léčbě zmíněných chorob i kožních nemocí je velmi prospěšný pobyt u moře.“

Ak je niekto vážne chorý, potrebuje lekára a lieky a ako podporu k liečbe môže navštevovať jaskyňu – liečba rôznych ťažkostí sa tak urýchlí a výsledkom môže byť i zmena dávkovania či vysadenia rôznych liekov. Podporujú to aj slová slovenského odborníka na alergie Prof. MUDr. Ivana Hruškoviča, CSc. „Jaskyne umožnia lepšie zvládnuť peľovú sezónu ľuďom citlivým na pele. „

Prim. MUDr. Hana Zelenková, PhD.: „V jaskyniach vybudovaných zo soli z Mŕtveho mora sa zaznamenali vynikajúce efekty pre mnohé kožné ochorenia - alergie, psoriáza, atopický ekzém a iné. Rovnako blahodarný efekt sa zistil pri neurózach a psychickom strese, vyčerpanosti, depresiách, chorobách krvného obehu, ischémii, vysokom krvnom tlaku. Pobyt v jaskyni je veľmi dôležitý a účinný pri ochoreniach dýchacích ciest, astme, zápaloch hrdla a nosohltanu, chronickej nádche, bronchitíde, laryngitíde. Ďalej pri rekonvalescencii po pľúcnych a prieduškových zápaloch, chrípke, angíne, chorobách tráviaceho traktu. Pobyt si obľúbili a vyhľadávajú pacienti, ktorých trápí reumatické ochorenie, pre zmiernenie zápalu a bolesti, poruchy imunity u dospelých aj detí a pacienti, ktorých trápí nedostatočné odbúravanie tukových zásob. Pobyt v soľnej jaskyni z pravej morskej soli jednoznačne patrí k pozitívam, ktorými je možné rozšíriť škálu liečebných prostriedkov bez najmenšieho rizika pre organizmus. Liečebné kúry teda s plnou zodpovednosťou odporúčajú poprední odborníci z radov pneumológov, alergológov, pediatrov, kožných a iných lekárov.“

Pobyt v jaskyni bol i je odborníkmi odporúčaný ako podporná liečba a aj prevencia pre zdravých i chorých (nie infekčne), mladých aj starých, pre ľudí s vysokou psychickou záťažou i pre tých, ktorí majú vysokú fyzickú záťaž.

A kto všetko ju odporúča? - **MUDr. Jaroslav Mikula – šéflekár kúpeľov Piešťany, MUDr. Barta - primár I. ORL kliniky FNŠP Bratislava, MUDr. Šimko - imunológ alergológ, Nemocnica na Kramároch, MUDr. Mazal – primár pľúcneho oddelenia RN v Banskej Bystrici, MUDr. Hana Zelenková PhD – dermatovenerológ; MUDr. Feix – alergológ, MUDr. Prof. MUDr. Ivan Hruškovič CSc – imunológ a alergológ a ďalší.**

Preto neváhajte a pridajte si aj vy vyskúšať pozitívne účinky soľnej jaskyne postavenej zo soli z Mŕtveho mora vo Svidníku. Pomôže vám to zmierniť príznaky alergií, zlepši sa vám dýchanie a oddýchnete si v príjemnom prostredí. O ďalších pozitívach pobytu v soľnej jaskyni sa viacej môžete dozvedieť priamo u obsluhy: DOST- Svidník, Ul. dr. Pribulu 2, 0911 091 092, www.dost.sk, dost@vl.sk.

**MATKA, to je nežná pieseň, čo do detských snov znela Ti.
MATKA, to je more blaha aj veľkému dieťaťu.**

Aj obyvatelia DSS si pripomenuli krásny sviatok „Deň matiek“. Bol to deň plný očakávania a radosti. Našim matkám bol pripravený bohatý kultúrny program, v ktorom vystúpili obyvatelia DSS, žiaci MŠ a známy folklórny spevák O. Majer so ženskou skupinou. Každá matka v závere slávnosti dostala malý upomienkový darček.

1.6.2006 sme si pripomenuli MDD. Naši obyvatelia ho začali kreslením na dvore domova s témou „Šťastie, úsmev, láska a radosť“.
Po skončení nasledovala diskotéka, ktorá bola vyvrcholením Dňa detí, medzi prestávkami sme mali rôzne súťaže. Táto krásna a radostná atmosféra, ktorá vládla v tento deň, vyvolala radosť, úsmev a šťastie na tvári všetkých detí domova.

Anna Halušková
vedúca úseku výchovy, soc. práce a ergoterapie

Giraltovskí študenti vo francúzskych Alpách

Slovensko je už vyše dvoch rokov členom Európskej únie. Hlavne mladým ľuďom a tým, ktorí ovládajú cudzie jazyky, sa ponúkajú mnohé možnosti, pracovne aj súkromne spoznávať život v západných krajinách.

Preto aj ZŠ SD Jednota Giraltovce využila možnosť, ktorú ponúka národná agentúra Socrates, a zapojila sa do jazykového projektu, aby umožnila svojim študentom zdokonaľiť svoje komunikačné schopnosti v anglickom jazyku a spoznať lepšie jednu z krajín EU. Hlavným cieľom projektu Chamois bolo porovnať dva regióny z hľadiska trvalo udržateľného rozvoja, oblasť Savojska vo Francúzsku a Prešovský kraj.

Intenzívna spolupráca dvoch partnerských škôl začala už koncom septembra 2004. V októbri 2005 sa najprv uskutočnila prípravná návšteva riaditeľa Lyceé agricole, Reinach formations z La Motte-Servolex a následne mobilita skupiny 24 študentov a 6 učiteľov.

V polovici júna sa ocitla skupina 24 slovenských študentov a 5 učiteľov po 24-hodinovej únavnej ceste v krajine Galského kohúta. Prezident Charles de Gaulle sa svojho času o Francúzsku vyjadril: „Je ťažké vládnuť krajine, v ktorej sa vyprodukuje 365 druhov syra.“ Pre oblasť, kde sme strávili 12 dní, sú napríklad typické syry Tomme, Reblochon a najdrahší - Beaufort.

Partnerská škola má celkove 522 študentov. Majú možnosť študovať viac odborov, nematuritných aj maturitných. Bývali sme v internáte, lebo sú internátnou školou, žiaci sem dochádzajú aj zo vzdialenosti 150 km.

Súčasťou areálu školy je rozľahlý park s mohutnými ihličnanmi a listnatými stromami, pastviny a farma. Francúzski študenti na rozdiel od niektorých našich majú veľmi kladný vzťah k manuálnej práci. Nie sú až takí dobrí v angličtine ako tí naši, ale zdá sa, že sú lepšie pripravení na reálny život. Veľkým prekvapením pre nás bolo, že chovajú aj slimáky, ktoré konzumujú v polievkach, omáčkach a aperitívoch. V skleníkoch pestujú izbové, balkónové aj záhradné kvety a zeleninu. Dorábajú si vlastný syr.

La Motte-Servolex má okolo 12 000 obyvateľov. Je čisté, architektonicky dômyselne rozplánované, s mnohými kruhovými objazdmi. Prijal nás primátor tohto mesta Gérard Perrier, ktorý nám povedal, že predtým tam bola iba dedina a farmy, ale po vojne vsadili do agro- a ekoturizmu. Funguje tu okolo 600 malých firiem, 8 bánk, veľa ubytovacích zariadení, z čoho získavajú dane a poplatky. Mestečko sa rozrastá, obyvatelia aj turisti maximálne využívajú výhody nádherného a žiadaného prostredia.

Najbližším mestom bolo Chambéry s 50 000 obyvateľmi - hlavné mesto Savojska. Asi 25 minút od centra je Charmettes, miesto, kde prežil 10 šťastných rokov francúzsky filozof Jean -Jacques Rousseau. Ujala sa ho madam Warrens. V tomto prostredí napísal dielo Vyznania /Confessions/. Blízko sa nachádza Annecy - Benátky Savojska, nádherné stredoveké mestečko. Obe boli viac ráz ocenené za zachovanie architektonických pamiatok renesančného a barokového štýlu.

Savojsko bolo dlho nezávislým územím. Obývali ho Kelti, Rimania. Hannibal prekročil Alpy v r.217 pred n.l. Rimania tu vystavali prvé cesty. Vládol tu čulý obchodný ruch s Talianskom a Švajčiarskom. Žili tu bohatí grófi (aj ženevskí) a vojvodcovia. Je tam veľa zámkov. Istý čas bolo Savojsko súčasťou kráľovstva Piedmont-Sardínia. Francúzsko anektovalo toto územie až r.1860. Symbolom Francúzska je silná žena La Marianne; podobne Savojsčania majú na mnohých miestach sochu ženy so zástavou, La Sasson.

Dva dni sme strávili v prírodnom parku La Vanoise - vôbec prvom národnom parku Francúzska. Prespali sme na horskej chate vo vlastných spacákoch. Absolvovali sme túru z výšky 1550 m do 2150m n.v. a videli sme zasnežené štíty, chodili po snehových pláňach a gulovali sa. Prekvapilo nás, koľko vodopádov a bystrín je tam. Vegetácia v horách je rôznorodjšia ako vo Vysokých Tatrách. Študenti nafotili kamzíky a svište na dvaapohodinovej túre k jazeru.

Ráz krajiny je iný ako u nás. Jej obyvatelia sú obklopení zalesnenými vysokými horami, nie holými skalami. Na vápencových svahoch je veľa zelene.

V známom lyžiarskom stredisku Les Arc študenti videli, ako môže moderná architektúra nádhorne spĺvať s okolím a nenarušať ráz vysokohorského prostredia. Nové hotely sú šikmo naklonené, aby mali lyžiari svoje súkromie a nevideli si z balkóna na balkón. Využívajú sa len miestne materiály a architekti skutočne plne rešpektujú ráz prostredia; napr. veľmi slávnou a obľúbenou je tam architektka Charlotte de Perriand, ktorá sa inšpiruje japonskou architektúrou. Mali sme veľkolepý výhľad na svahy posiate dedinkami. Tie boli stavané vždy na slnečnej strane. Lyžiarske stredisko je vybudované na opačnej strane, kde predtým boli len ľadovce a voda. Leto tam trvá iba 100 dní v roku. Ináč sú tam výborné podmienky na lyžovanie. Zvyknú tam cestovať lyžiari z Paríža, Lyonu a z cudziny. Ubytovanie je tam veľmi drahé, ale návštevníkov stále pribúda.

Víkend strávili naši študenti vo francúzskych rodinách.

Druhý týždeň pobytu začal návštevou Lac Du Bourget, najväčšieho jazera Francúzska. Obišli sme ho autobusom, lebo po obvode má 80 km. Bola to dosť náročná cesta pre šoférov, lebo bola veľmi kľukatá, plná ostrých zákrut. Navštívili sme akvárium, kde sme mali možnosť vidieť rôzne druhy rýb žijúcich v tomto čistom jazere. Veľmi sa nám páčila návšteva kúpeľných mestečiek Petite Port, Chanaz a Aix Les Bains. Posledne menované slúžili ako kúpele už Rimanom. Sírnaté pramene s teplotou 48°C pomáhajú pacientom chorým na reumatizmus. Videli sme nádherné kúpeľné paláce a mali sme tam možnosť počuť pravý francúzsky šansón.

V utorok nás Francúzi vzali do Ženevy, kde sme sa prešli popri brehu Ženevského jazera /Lac Léman/, zašli sme do starej časti mesta a do sídla OSN, kde sme mali dohodnutú prehliadku so slovenskou sprievodkyňou.

V stredu sme vyrazili najprv smerom k olympijskému mestu Albertville. Bol naň pekný výhľad zo stredovekého mestečka Conflans, ktoré slúžilo ako pevnosť pre Savojsčanov. Veľa domácich obyvateľov sa tam živí ubytovaním turistov a remeselnou činnosťou.

Navštívili sme aj "hlavné mesto" najlepšieho a najdrahšieho Savojského syra Beaufort. Mali sme možnosť cez sklo pozorovať prácu vo výrobni. Boli sme aj v podzemných priestoroch, kde dozrievajú 40-50 kg bochníky syra. Otáčajú sa, solia a sú zrelé na konzumáciu až po siedmich mesiacoch. Páčili sa nám barokové kostoly a kaplnky v Beaufort, Arechés a dedinke Boudin. Tá leží vysoko v horách a chcelo to zase neobyčajnú zručnosť a trpezlivosť šoférov zvládať ostré serpentíny do vrchov. Pre zaujímavosť - výškové prevýšenie medzi začiatkom a koncom dediny je temer 600 m.

Večer sme strávili v mestečku Chambéry, kde majú atrakciu spojenú s oslavou letného slnovratu - v uličkách, v parkoch, pred hotelmi, na námestiach, na nádvorí zámku vyhrávajú desiatky kapiel od vážnej hudby po rock-n-roll. Bol to nezvyčajný zážitok.

Jeden deň študenti absolvovali orientačný pretek v lyžiarskom stredisku La Fecláz. Francúzski učitelia vytvorili zmiešané skupiny študentov, ktoré pomocou mapy, kompasu a buzoly hľadali označené stanovištia. Mali sme, ako po celý čas nášho pobytu, veľmi dobré počasie a prostredie bolo nádherné, také s pastorálnym nádychom. Večer sme mali možnosť porovnať náš folklor s typickým savojským, lebo nás prišla pobaviť skupina zanietencov pre miestne tance. Vystupovali aj v Čechách, v Brne.

Posledný deň pobytu, deň pred odchodom, sme navštívili najrozľahlejšiu pevnosť Tamié a už spomínané mestečko pri nádhernom tyrkysovom jazere s rovnakým názvom - Annecy. Večer bol rozlúčkový večierok.

Uskutočnenie mobility, alebo zahraničného výmenného pobytu študentov, je súčasťou projektu Comenius I, ktorý je realizovaný s podporou Európskeho spoločenstva v rámci programu SOCRATES. Prínos aktivít podporovaných Európskou komisiou je nesporný, hlavne ak ide o poskytnutie grantu pre školy v ekonomicky znevýhodnenom prostredí. Preto sme vďační Národnej agentúre Socrates aj ústretovosti francúzskych partnerov, že sme mohli absolvovať nezabudnuteľný pobyt s náročným, ale kvalitným programom.

PhDr. Jana Bačišinová

DO POZORNOSTI

Nasledujúci príspevok bol uverejnený v mimoriadnom jubilejnom čísle nášho Spravodajcu. Dovolili sme si z neho vynechať časť, ktorá by bola narušila slávnostný ráz mimoriadneho čísla svojím negatívnym obsahom. Navyše obsahovala hodnotenie obdobia, kedy už autor článku nebol členom redakčnej rady, kým tá ho žiadala o zhodnotenie obdobia jeho šéfredaktorstva. Dôkazom toho, že žiadne články necenzurujeme, uvádzame teraz v tomto čísle celý príspevok.

Príspevok do výročného čísla Spravodajcu mesta Giraltovece

Aj keď žijeme modernú dobu, kde je na zaznamenanie diania okolo nás veľa možností, písaným slovom sa ešte stále zaznamenávajú tie najdôležitejšie udalosti. Vďaka písaným odkazom dnes vieme o našom meste z histórie to čo vieme. A písanými odkazmi podávame odkazy našim potomkom a budúcim generáciám.

Aj s takýmto úmyslom pred niekoľkými rokmi prišli priekopníci tohto mestského mesačníka. A možno iba chceli podať správy o dianí v našom meste širšej verejnosti. Nech už bol úmysel akýkoľvek, dobré dielo sa narodilo a dnes už dospelieva.

Nebolo by asi správne pozerat' sa na prvé čísla Spravodajcu dnešnými očami. Doba bola iná. Pod slobodou tlače sa nemyslelo to čo dnes, aj keď to znie tak isto. Nie každý si mohol napísať to čo cítil a chcel. Každý leták bol evidovaný a inak to nebolo ani s novinami. Tlač bola komplikovaná, technické možnosti neporovnateľné s dnešnými. Nebolo ľahké pustiť sa do projektu vydávať mestského spravodajcu a to ešte v pravidelnej podobe.

Napriek tomu sa našli odvážni ľudia v našom meste, ktorý sa do toho pustili. Ja im chcem touto cestou poďakovať a dodnes si myslím, že „najväčším“ novinárom tohto mesačníka bol Mišo Šima.

Keď opisujem obdobie vzniku ako obdobie neslobody, nebolo to až tak dávno, aby sme si to nepamätali. Bolo to koncom 80-tých rokov 20. storočia.

Začiatkom 90-tých rokov prišla druhá etapa dejín Spravodajcu. Padol komunizmus, v meste sa vymenilo pár ľudí na pár miestach. Ľudia začali slobodnejšie hovoriť o svojich názoroch. Napriek tomu bolo prispievateľov do mestského mesačníka ako šafránu. Ešte sme tú neslobodu mali v sebe. Osud Spravodajcu visel na vlásku. Našťastie nezanikol a postupne sa mu začalo z vedenia mesta dostávať viac pozornosti. V tomto období dostal novú obálku (a má ju dodnes), nové rubriky, nových ľudí. V tých rokoch som mal tú česť byť v jeho vedení. Časť jeho dejín som písal aj ja svojou rukou. Spolu s ostatnými členmi redakčnej rady sme pracovali na jeho smerovaní. Mali sme záujem, aby to bol mesačník, ktorý prináša občanom mesta informácie z diania na úrade, v kultúre, športe, školstve a pod. Samozrejme že bol priestor aj pre názory občanov. Neviem či sa nám to podarilo, ale robili sme to s najväčšou vážnosťou. Učili sme sa novinárskej práci. Dnes viem, že sme od skutočnej novinárčiny boli ešte dosť vzdialení, ale sloboda slova bola pre nás v tom porevolučnom období prvoradá. Snažili sme sa neponížiť prispievateľov. Nepamätám si, aby sme hneď v tom istom čísle reagovali na myšlienky autora článku. To sa mohlo až o mesiac, keď už hlavy vychladli. Aj keď sme sa snažili byť novinami pre všetkých občanov mesta, určite sme neboli nezávislí a nestranní. Spravodajca bol predsa financovaný mestom a mesto si strážilo svoj vplyv. V tom čase robili všetci členovia redakčnej rady dobrovoľne a bezplatne. Kolektív bol vekovo vyvážený. Podstatnú časť tvorili mladí ľudia (niektorí sme vtedy nemali ani 30 rokov). Ak sme chceli aby nás čítali aj ľudia v aktívnom veku, museli to pripravovať takí istí ľudia. Za ich prácu sa chcem všetkým mojím spolutvorcom poďakovať.

Posledných 8 rokov už nie som členom redakčnej rady. Na tieto roky sa pozerám ako na tretiu etapu histórie nášho mesačníka. Aj v tomto období som prispieval svojimi článkami. Venoval som sa v nich už iným témam. Boli to témy, ktoré ma zaujímali ako mestského poslanca.

Začiatok nového milénia so sebou prináša aj nový pohľad na úlohu médií. Nároky sú tiež vyššie. Prišli aj iné komunikačné prostriedky, ktoré občanom prinášajú informácie. Bol by som asi nepravdovravný, ak by som povedal, že náš mestský spravodajca splňa všetky moje predstavy o dobrom mestskom informačnom médiu pre všetkých občanov mesta. V dobe hovorcov a profesionálnych tlačových oddelení na úradoch, by som si vedel predstaviť mladšieho redaktora, ktorý by profesionálne spracovával informácie v meste. Dosť často sa nepracuje s detailami a to je živná pôda pre stret názorov. Ľudia sú dnes vnímavejší, citlivejší na svoj názor a metóda „jedna pani povedala“ už do moderných seriózných novín nepatrí. Je to skôr metóda bulváru a to by mestské noviny nemali byť.

Vo svojej práci sa často stretávam s mestskými a obecnými novinami. Ich úroveň ide rýchlo vpred. Pracujú už s modernými technológiami v oblasti tlače a s informáciami pracujú citlivejšie. Takmer výlučne sú nepredajné a distribuované priamo do každej domácnosti. Tento smer neminie asi ani nášho Spravodajcu.

Napriek tomu som rád že Spravodajca prežil obdobie dospievania a stále je pevnou súčasťou života mesta. Prajem mu ešte veľa plodných rokov a verných čitateľov.

Čo avizuje prognóza?

Na Školskom úrade v Giraltovcích bola vypracovaná prognóza počtu žiakov na jednotlivých školách patriacich do obvodu Giraltovec. Spracoval ju Mgr. Marián Pajdič, zástupca riaditeľa ZŠ v Giraltovcích. Giraltočanov bude iste zaujímať najmä stav, aký budú mať jednotlivé triedy v našej ZŠ-ke v rokoch 2005/06 až 2010/11, teda v tomto a v ďalších piatich školských rokoch.

Šk.r./Roč.	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11
1.	71	61	71	56	72	49
2.	60	71	61	71	56	72
3.	63	60	71	61	71	56
4.	76	63	60	71	61	71
5.	91	80	67	64	75	64
6.	62	91	80	67	64	75
7.	72	62	91	80	67	64
8.	76	72	62	91	80	67
9.	77	76	72	62	91	80
Spolu	648	636	635	623	637	598

Z prehľadnej tabuľky vyplýva, že počet žiakov bude postupne klesať. Ako kritický sa javí najmä rok 2010/11, kedy výrazne poklesne počet prvákov. Podobný pokles môžeme sledovať i v školskom roku 2008/09, tu počet žiakov vyrovnávajú ôsmaci. Tabuľka bude presnejšia a viac vypovedajúca, keď si každý rok z konečného počtu žiakov odpočítate 15-20 detí, ktoré zo ZŠ po úspešných skúškach prechádzajú na naše osemročné gymnázium. O toto číslo potom klesá každý rok počet piatakov.

Zaujímavý je aj stav žiakov v okolitých školách. Kračúnovce počítajú s trendom 362 až 307 žiakov (klesajúca tendencia), Okružle klesne zo 160 na 126 žiakov na celej škole, pričom posledné dva roky budú mať len po 6 prvákov.

Treba pripomenúť, že aj z týchto škôl odchádza isté percento žiakov na giraltovske osemročné gymnázium, čím sú čísla ešte varujúcejšie.

Železník bude mať v rokoch 2009-2011 iba po jednom prvákovi, Želmanovce troch až štyroch. Kuková, Kalnište, Radoma, Lúčka budú mať v nasledujúcich rokoch zhruba 30 až 22 žiakov na celej škole, Železník ešte menej, pod 20.

Záver si môžete urobiť sami. Dediny sa nám vyludňujú, rodí sa menej detí, čísla nám začínajú hroziť, upozorňujú, že niečo nie je v poriadku.

A.Škurlová

Záhradkárske okienko

V **júli**, najteplejšom mesiaci roka, vrcholí leto, hoci dni sa už skracujú. Koncom mesiaca zvyčajne začínajú klesať nočné teploty podľa pranostiky „Svätá Anna, chladno z rána.“

V záhradke je to mesiac zberu úrody. Dozrievajú bobuľoviny a kôstkoviny, začínajú opakované zbery plodovej zeleniny, dozrieva cibuľa a cesnak. Pri vysokých teplotách stúpajú nároky rastlín na vodu. Zrážková voda nie je pravidelná, preto treba zavlažiť dodatočne. Aj keď sme zaneprázdnení zberom, nezabúdajme na presvetľovací rez, sejbu zeleniny na zber v jeseni. Vysievame dvojročné kvetiny. Rušíme staré porasty jahôd, nové zakladáme, iba ak máme dobre pripravenú pôdu, kvalitné sadenice a možnosť závlahy. Očkujeme ovocné dreviny, z okrasných ruže na spiace očko. V horúcich letných dňoch vyžaduje starostlivosť aj trávnik. Pri kosení nechávame vyšší porast a pravidelne ho zavlažujeme. Okná a balkóny plné kvetov potešia krásou, ale žiadajú aj opateru. V horúcich dňoch zavlažujeme i dva razy za deň. V júli a auguste, keď ubúda kvetov, na petúnkach a surfiniách skrátime rezom asi o polovicu, prihnojíme a dobre zavlažíme.

Rady na júl

- kvitnúce rastliny na oknách prihnojujeme
- rezom tvarujeme živé ploty z opadaných drevín
- po zbere úrody presvetlíme kôstkoviny a drobné ovocie
- vykonávame letný rez a tvarovanie jadrovín
- rodiace stromy zavlažujeme, bohato nasadené konáre chránime podperami pred polámaním
- do polovice mesiaca vysievame čínsku kapustu, kričkovú fazuľku, cviklu a fenikel
- vysádzame skoré odrody hlubovín
- zberáme a sušíme liečivé rastliny
- podľa signalizácie chemicky ošetrujeme proti 2. generácii obalovača jablčného, plesni uhorkovej, plesni zemiakovej na paradajkách a zemiakoch

August je ešte letný mesiac, ale kratšie dni a chladnejšie noci pripomínajú, že sa blíži jeseň. Zbadáme to aj v našej záhradke. Dozretými plodmi a semenami končí celý rad rastlín tohtoročnú vegetáciu. Niektoré sa už pripravujú na budúci rok na ovocných drevinách sa zakladajú kvety a tým aj budúca úroda. Aj my myslíme na budúcu vegetáciu. Pripravíme záhony na dvojročné kvety a zeleninu na prezimovanie. Sadíme skoré jarné trvalky a pripravíme pôdu na sadenie jarných cibuľovín.

Rady na august

- kvetiny v nádobách – muškáty, fuksie, rozmnožujeme odrezkami
- na voľné plochy vysievame osivo na zelené hnojenie
- dokončíme rez a tvarovanie živého plota
- očkujeme dreviny na spiace očko
- po zbere presvetľujeme kôstkoviny
- vysádzame nové jahody
- pokračujeme v zbere cibule a cesnaku
- koncom mesiaca skrátime hlavný výhonok na paradajkách nad posledným súkvetím
- začiatkom mesiaca vysievame reďkovku, šalát, špenát a skoré hluboviny

- končíme výsadbu kosatcov a pivóniek
- začíname vysádzať jarné cibuľoviny
- zberáme a sušíme liečivé rastliny
- režeme a sušíme kvety do suchých aranžmánov (kytic)
- podľa signalizácie robíme ochranu proti chorobám a škodcom

Ľubomír Krupa

Patrí im júl, august

4.júl – Prokop

Prokop Diviš (1698-1765), český prírodovedec a vynálezca. Zostrojil prvý hromozvod v Čechách. Venoval sa aj teórii hudby.

5.júl

Sviatok sv. Cyrila a Metod. Solúnski bratia, ktorých na Veľkú Moravu vyslal na žiadosť kniežaťa Rastislava byzantský cisár Michal III., sa považujú za zakladateľov slovenského a slovanského písomníctva.

8.júl – Ivan

Ivan Krasko (1876-1958), básnik. Jeho dielo patrí k základným hodnotám slovenskej poézie.

17.júl – Bohuslav

Bohuslav Martinů (1890-1959), český hudobný skladateľ, jeden z najvýznamnejších predstaviteľov hudby 20. storočia.

23.júl – Oľga

Oľga Borodáčová - Országhová, herečka, členka SND. Svojou hereckou tvorbou položila základy interpretačnej tradície slovenskej klasiky.

6.august – Jozefína

1944 – V dome Jozefíny Rybárovej v Pohronskom Bukovci zajalo špeciálne komando nemeckej armády povstaleckých generálov Viesta a Goliana

20. august

1848 – Do prevádzky bola uvedená železničná trať z Bratislavy do Viedne. Bratislavčania po prvý raz videli parnú lokomotívu a mohli sa aj odviezť.

25. august – Ľudovít

Ľudovít Štúr (1815-1856), vedúca osobnosť slovenského národného hnutia 19. storočia. Básnik, jazykovedec, historik, politik, publicista a ideológ.

26.august – Samuel

Samuel Mikovíni (1686-1750), kartograf, banský geodet. Autor prvých podrobných máp slovenských žúp a teoretických diel o metóde zostavovania máp Uhorska.

29.august

1944 – Slovenské národné povstanie

Mediálny humor včera a dnes

Súčasnosc' a minulosť – tieto, na prvý pohľad podobné pojmy, označujú veľký kontrast. Akú zábavu nám ponúka dnešok? Je to skutočne humor alebo ide len o beznádejné pokusy

o komickosť ? Dnešné tzv. zábavné relácie nám však neprinášajú sľúbenú a očakávanú zábavu.

Povedzte, kto z vás sa naposledy schuti pobavil natoľko, že mu od smiechu praskli nohavice? Aní ja si na takú situáciu príliš nespomeniem. Smiech nám dovoľuje odpútať sa od reality a každodenných starostí.

Avšak priznajme si, že ten včerajší humor sa nám páčil viac. Túžime po spontánnom smiechu či vynútenom vycerení zubov? Veď dôležité je, aby ste sa dobre zabavili, a nie aby si ostatní všimli značku vašej zubnej pasty. Dnešní „páni komici“ siahajú neraz po vulgárnych slovách alebo sa terčom výsmechu stanú ich populárnejší kolegovia. V minulosti to bolo originálnejšie a prirodzenejšie. Veď nielen mediálne známy kozmodisk, ale aj mediálna zábava dokáže vyčariť úsmev na našej tvár.

Je potrebné naservírovať poriadny humor na mediálny tanier a okoreniť ho veľkou dávkou smiechu. Musíme už len dbať na tom, aby sa nám nepokazil na suchý humor bez štipky originality a osobnosti. A na svete je recept na zábavu.

„Úspech a krása“: Prvé slová mediálneho veku

„Úspech a krása“ – tieto dve slová s súčasnosti zaznievajú dosť často. Ba dokonca sú považované za najvyššie hodnoty mediálneho sveta. Lenže čo sa skrýva pod krásnym obalom? Žeby nedokonalý tvor či dokonalý človek?

Dnes platí nové motto: kto je krásny a úspešný, dosiahol už všetko. Veď aj malé deti sú obklopané týmito mylnými názormi či nestabilný balón, ktorý nám môže každú chvíľu uletieť? Čo znamená krása? Dokonalosť vonkajšieho sveta či pomínelnosť tela?

Úspech a krása... Tieto slová vyjadrujú tak veľa... Nemusia byť len formou, ale môžu vyplňať obsah. V čom spočíva úspech a krása? Skutočný úspech dosiahneme až vtedy, keď budeme vnútorne krásni. Túžime vari po nádhernej a slávnej schránke s dutým vnútrom? Priznajme, že najradšej sa dívame do veselých očí, z ktorých srší duševná vyrovnanosť.

Tá najvzácnejšia méta je totiž ukrytá hlboko v ľudskom srdci. Úspešnými sa staneme vtedy, keď dosiahneme harmóniu krásy duše a tela.

Martina Štofková

Z P O Z

Do radov obyvateľov nášho mesta sme privítali

Dorotu Cibulkovú
Ninu Boroviakovú
Dominiku Juhasovú
Viliama Hamaru
Emíliu Kurejovú
Nellu Čmilňakovú

V mesiaci júli a auguste svoje životné jubileá oslávia

Peter Vaško	50	Helena Majerová	60
Andrej Hamara	50	Vincent Budzina	60
Juraj Šima	50	Milan Harčarik	65
Mária Paľová	50		
Jozef Zorský	50	MUDr. Jozef Prazňák	65
Darina Hliboká	50	Helena Jurečková	65
Emília Vavreková	50	Štefan Kristiňák	70
Zdenko Kurečaj	50	Anna Kožlejová	70
Darina Švačová	50	Klára Gamčíková	70
Dušan Pankuch	55	Mária Regeciová	70
Jaroslav Dzurko	55	Andrej Kuruc	75
Margita Mat'ášová	55	Mária Kovalčíková	75
Anna Čabalová	55	Imrich Regeci	75
Mária Michalčíková	55	Ján Mihálik	75
Eva Katriňáková	55		
Helena Bakaľarová	55		
Mária Pastirčáková	55		
Ondrej Hajda	55		
Ján Harviš	60		
Peter Sukovský	60		
Ján Horbaj	60		
František Kurečaj	60		
Jozef Barnaš	60		
Alžbeta Hajdová	60		
Mária Paľová	60		

Š P O R T

Slovan naďalej tretoligový !

Záver ročníka 2005/2006 III. futbalovej lige bol napínavý a dramatický až do posledného hvizdu rozhodcu v zápase Svidník- Nižná Myšľa. Tri mužstvá bojovali o záchranu v tejto elitnej regionálnej súťaži. Do tohto boja boli zapletení aj futbalisti MFK Slovan Giraltovce. Zverenci Štefana Bačkaya však úspešne prešli úskaliami a prekážkami záchranárskych zápasov a zachovali pre Giraltovce najvyššiu regionálnu súťaž aj pre ďalší ročník. Je to nesporne úspech, ale aj veľký záväzok. III. Liga bude doplnená o osem mužstiev zo IV. ligy. Skupinu nováčikov tvoria : Poprad, Brekov, Spišské Podhradie, Vysoké Tatry, Lokomotíva Košice, Žakarovce, Topoľany a Kráľovský Chlmec. Giraltovčanov čaká úplne nová súťaž a noví súper. Predpokladá sa nižšia úroveň, pretože absencia postupujúcich mužstiev do II. ligy by mala byť markantná. Nový ročník začína už 2 augusta a tak na prípravu veľa času nezostáva. V čase uzávierky tohto čísla, neboli známe oficiálne zmeny zo zákulisia Slovana. a tak zmeny v kádri uverejníme v nasledujúcom čísle Spravodajcu.

Umiestnenie: tréner: Š. Bačkay ,vedúci: M. Dvorský

14 30 7 4 19 21:55 25

Program najbližších domácich zápasov Slovana :

II. kolo	5. alebo 6 .8 06	Slovan- Prešov B
IV.kolo	20.8 06	Slovan – Barca
VI.kolo	3.9 06	Slovan- Lokomotíva Košice

Začiatky všetkých sú o 16 hodine.

Úspech giraltovských nádejí.

V uplynulom ročníku futbalových súťaží reprezentovali MFK Slovan Giraltovce štyri mládežnícke družstvá. Všetky si viedli vo svojich súťažiach veľmi dobre a práca s mládežou začína prinášať svoje ovocie. Škoda len, že zápasy giraltovských mládežníkov sú málo sledované. Nezaškodila by lepšia propagácia . My len doporučujeme všetkým priaznivcom futbalu v Giraltovciach, aby si našli čas sledovať zápomenia týchto družstiev, určite nebudú ľutovať. Najúspešnejším mládežníckym kolektívom boli mladší žiaci, ktorí sa stali víťazom II. ligy, keď nastrieľali až 122 gólov. Ich najlepší strelec je Ľubomír Kočiš ich zaznamenal 55, čo je vynikajúci výkon. Vzostup výkonností bol badateľný v kolektíve staršieho dorastu najmä v jarnej časti už pod vedením trénera I. Nováka. Toto družstvo získalo n veľa bodov, j jeho herný prejav bol veľmi dobrý a je predpoklad, že z toho kolektívu môžu niektorí chlapci prejsť do mužstva dospelých.

Umiestnenie v ročníku 2005/2006

Starší dorast – III.Liga- tréner I. Novák, vedúci : M. Dudiňák.

10. 30 11 7 12 65:80 40

Mladší dorast - III Liga , tréner : I. Novák, vedúci : J. Michalčík.

10. 30 11 1 18 52:68 34

Starší žiaci II-. liga _ tréner : J.Čížek, vedúci : J.Kočiš

2 . 26 19 3 4 87 :32 60

Mladší žiaci II. liga – tréner : M.Marcinek – vedúci : J.Kočiš

1. 26 21 1 4 122:22 64

MVDr. Miroslav Deutsch
Miroslav Dvorský

INZERCIA

Ponúkame kancelárske priestory na prenájom v obchodnom dome KARMEN.
Kontakt: 0905/5309419